

Ei R2014:12

Handbok för projekt av gemensamt intresse

I enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU)
nr 347/2013 om riktlinjer för transeuropeiska energinfrastrukturer

Ver.nr	Datum	Ansvarig	Ändringar
3	2017-05-04	Anna Elvkull	Ett nytt avsnitt 3.2.4 införs. I avsnittet förtydligas det, efter önskemål från Kommissionen, hur samråd ska genomföras för att uppfylla kraven i förordning (EU) nr 347/2013.

Energimarknadsinspektionen

Box 155, 631 03 Eskilstuna

Författare: Magnus Andersson, Jonas Grape, Göran Heldesten och Rebecca Norrman

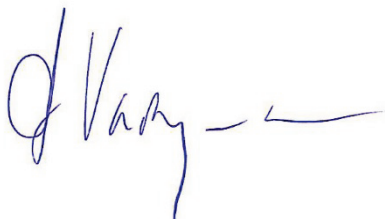
Copyright: Energimarknadsinspektionen

Förord

Energimarknadsinspektionen (Ei) är tillsynsmyndighet över marknaderna för el, naturgas och fjärrvärme. Ei handlägger också ansökningar om koncession för energiinfrastruktur för el, naturgas och vissa rörledningar.

Med anledning av Europaparlamentet och rådets förordning (EU) nr 347/2013 om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer har regeringen gett Ei i uppdrag att ta fram denna handbok. Handboken ska kunna användas som stöd av den som är intresserad av att genomföra ett så kallat projekt av gemensamt intresse, ett stort gränsöverskridande energiinfrastrukturprojekt som kan få särskilt finansiellt stöd. Under arbetet med handboken har information inhämtats från Boverket, Lantmäteriet, Naturvårdsverket, Näringsdepartementet, Riksantikvarieämbetet, Mark-och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt, Miljösamverkan Sverige, Sveriges kommuner och landsting, Länsstyrelserna i Jämtlands län, Jönköpings län, Skåne län, Stockholms län, Värmlands län och Västra Götalands län, Gävle, Hudiksvall, Lidköping, Norrtälje och Nyköpings kommun samt Stockholms stad.

Eskilstuna, maj 2014

Anne Vadasz Nilsson

Generaldirektör

Jonas Grape

Projektledare

Innehåll

1	Inledning	7
2	Urval och genomförande av projekt av gemensamt intresse	9
2.1	Ansökan om status som projekt av gemensamt intresse.....	9
2.2	Villkor och kriterier för projekt av gemensamt intresse.....	10
2.3	Rapporteringsskyldigheter.....	11
2.4	Gränsöverskridande kostnadsfördelning.....	11
2.5	Tillståndsprocessen.....	12
2.6	Planering av ärendets handläggning.....	13
2.7	Allmänhetens deltagande i tillståndsprocessen.....	14
2.8	Europeiska samordnare och incitament.....	14
2.9	Övergripande checklistor.....	15
3	Nödvändiga tillstånd	16
3.1	Förutsättningar för en samordnad handläggning.....	16
3.2	Samråd.....	17
3.2.1	Samråd inför upprättandet av en miljökonsekvensbeskrivning.....	17
3.2.2	Samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.....	17
3.2.3	Förhållandet mellan de olika samrådstyperna.....	18
3.2.4	Särskilt om samråd enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 347 om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer.....	18
3.3	Miljökonsekvensbeskrivningar.....	19
3.4	Koncession.....	20
3.4.1	Nätkoncession för linje.....	20
3.4.2	Koncession för naturgasanläggning.....	22
3.4.3	Koncession för rörledning.....	25
3.5	Miljöfarlig verksamhet.....	26
3.5.1	Anmälan om miljöfarlig verksamhet - anmälningsplikt C.....	26
3.5.2	Tillstånd för miljöfarlig verksamhet - tillståndsplikt B.....	28
3.6	Vattenverksamhet.....	29
3.6.1	Anmälan om vattenverksamhet.....	29
3.6.2	Tillstånd för vattenverksamhet (markavvattning).....	31
3.7	Fornminnen.....	32
3.7.1	Tillstånd att ändra eller skada en fornlämning.....	33
3.8	Skyddade områden.....	33
3.8.1	Dispens från regler om kulturresevat.....	34
3.8.2	Strandskyddsdispens.....	34
3.8.3	Naturområdesskydd.....	35
3.9	Artskydd.....	37
3.9.1	Artskyddsdispens.....	37
3.10	Hälsoskydd.....	38
3.10.1	Olägenhet för människors hälsa.....	38
3.11	Bygglov.....	39
3.12	Beslut som är undantagna från handläggningsreglerna.....	41
3.12.1	Markupplåtelse genom ledningsrätt.....	41
3.12.2	Tidig ledningsrättsförrättning.....	42

3.12.3 Tillstånd för miljöfarlig verksamhet - tillståndsplikt A	43
3.12.4 Tillstånd för vattenverksamhet	44
3.12.5 Planbesked och ändring av detaljplan och områdesbestämmelser.....	44
Kontaktuppgifter	48

Lagstiftning

Artskyddsförordning (2007:845)

Elförordning (2013:208)

Ellag (1997:857)

Förordning (1978:164) om vissa rörledningar

Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Förordning (1998:1388) om vattenverksamhet m.m.

Förordning (2013:752) om tillståndsgivning i fråga om transeuropeiska energiinfrastrukturer

Förordning (EU) nr 347/2013 om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer och om upphävande av beslut nr 1364/2006/EG och om ändring av förordningarna (EG) nr 713/2009, (EG) nr 714/2009 och (EG) nr 715/2009

Kulturmiljölag (1988:950)

Lag (1978:160) om vissa rörledningar (rörledningslagen)

Lag (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet

Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

Lag (2010:921) om mark- och miljödomstolar

Ledningsrättslag (1973:1144)

Miljöbalk (1998:808)

Miljöprövningsförordning (2013:251)

Miljötillsynsförordning (2011:13)

Nationalparksförordning (1987:938)

Naturgasförordning (2006:1043)

Naturgaslag (2005:403)

Plan- och byggförordning (2011:338)

Plan- och bygglag (2010:900)

1 Inledning

Rådet och Europeiska kommissionen har beslutat om förordning (EU) nr 347/2013 om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer (infrastrukturförordningen). Infrastrukturförordningen har till syfte att integrera de inre marknaderna för el, gas och olja, samt att säkra försörjningstryggheten för dessa energikällor. Marknaderna för el, gas och olja är idag delade av nationella och regionala gränser på grund av otillräcklig sammanlänkning av överförings- och distributionsnät, vilket medför att tillgänglig energi inte används optimalt. Det finns ett behov av att öka investeringarna i överförings- och distributionsnät samt att stärka nätens tålighet mot störningar. Europeiska kommissionen har, i samarbete med medlemsstaterna och berörda intressenter, identifierat tolv strategiska transeuropeiska korridorer och områden för integrering av energiinfrastruktur (se bilaga 1 till infrastrukturförordningen) som det är nödvändigt att åtgärda före 2020, för att Europeiska unionens energi- och klimatmål ska kunna uppnås. Dessa prioriteringar omfattar geografiska områden och särskilda sektorer inom följande områden: överföring och lagring av el, smarta nät, överföring och lagring av gas, överföring av koldioxid och infrastruktur för olja.

Infrastrukturförordningen är ägnad att underlätta för vissa typer av gränsöverskridande energiinfrastruktur. I syfte att uppnå de ovan nämnda målen införs metoder för att identifiera projekt av gemensamt intresse som kan få företräde i nationell handläggning och som kan komma ifråga för europeisk finansiering. För att få tillgång till europeisk finansiering ska projekten vara sådana att de inte är kommersiellt genomförbara, samt att tariffer för överföring av energi och anslutningar till nät för energiöverföring eller energidistribution inte kan antas täcka kostnaderna för projektet.

Två ansökningsprocesser införs; urvalsprocessen, genom vilken ett projekt kan väljas ut som projekt av gemensamt intresse, och tillståndprocessen, genom vilken ett projekt kan få tillstånd att byggas. Den särskilt reglerade tillståndprocessen innebär bland annat att handläggningen av olika typer av nödvändiga beslut ska samordnas, och att det finns övre gränser för handläggningstider i olika delar av processen. Handläggningstiden får som högst vara tre och ett halvt år med möjlighet till nio månaders förlängning. Eventuella överklagandeprocesser ingår inte i handläggningstiden. Det är först när ett projekt har fått status som projekt av gemensamt intresse som man kan få tillgång till finansiering eller den prioriterade tillståndprocessen.

Projekt av gemensamt intresse kan komma att finansieras genom den så kallade Connecting Europe Facility och lån från Europeiska investeringsbanken. Finansiering sker genom bidrag eller finansiella instrument. Projektansvariga kan ansöka om bidrag för studier och byggnation. Bidrag för arbeten kommer dock att vara tillgängliga endast i särskilda fall. Finansiering genom finansiella instrument kan inkludera fördelaktiga lån från Europeiska investeringsbanken, projektobligationer med fördelaktig ränta eller riskkapital.

Regeringen är genom förordningen (2013:752) om tillståndsgivning i fråga om transeuropeiska energiinfrastrukturer den behöriga myndighet som ska ansvara för att underlätta och samordna tillståndprocessen för projekt av gemensamt intresse. Uppgiften att vara behörig myndighet har delegerats till Ei för el- och gasprojekt (övriga typer av infrastruktur avser olja och koldioxid). Regeringen har dock kvar ansvaret för att fastställa tidsfrister.

Enligt infrastrukturförordningen ska det finnas en procedurhandbok för bland annat tillståndprocessen och en redogörelse för vilka andra typer av tillstånd eller dispenser som man kan behöva inhämta för att få tillstånd att genomföra ett projekt av gemensamt intresse i Sverige. Kapitel 3 i denna handbok innehåller den information som ska finnas med i en sådan procedurhandbok. I kapitel 2 beskrivs bland annat urvalsprocessen och den projektansvarigas rapporteringsskyldigheter.

2 Urval och genomförande av projekt av gemensamt intresse

2.1 Ansökan om status som projekt av gemensamt intresse

För att kunna identifiera och jämföra projekt som kan utgöra projekt av gemensamt intresse införs en metod, kallad kostnads- och nyttoanalys. I infrastrukturförordningen regleras dessutom processen för urvalet av projekt av gemensamt intresse.

Infrastrukturförordningen medför inrättandet av tolv regionala eller ämnesspecifika grupper med uppgift att inom sitt område ta fram en regional eller ämnesspecifik förteckning över föreslagna projekt av gemensamt intresse. Grupperna bemannas bland annat av de nationella tillsynsmyndigheterna. Sverige representeras av Ei i de grupper som särskilt berör Sverige. Den som vill att ett projekt som berör Sverige ska få ställning som projekt av gemensamt intresse ska lämna in en ansökan till Ei. Ansökan ska innehålla följande:

- en analys av hur projektet förhåller sig till de prioriterade korridorerna och områdena,
- en analys av hur projektet uppfyller relevanta kriterier,
- annan information av betydelse för utvärderingen av projektet, och
- en projektspecifik kostnads- och nyttoanalys (för projekt som är tillräckligt långt framskridna).

De europeiska nätverken av systemansvariga för överföringssystem för el respektive gas (ENTSO-E och ENTSOG) har fått i uppgift att ta fram metoder för kostnads- och nyttoanalyser avseende projekt av gemensamt intresse. Metoderna ska fastställas under andra halvan av 2014. Kostnads- och nyttoanalyser ska ligga till grund för utvärderingen av projektet i de regionala och ämnesspecifika grupperna. Analysen ska baseras på en harmoniserad utvärdering av kostnader och fördelar för de olika kategorierna av projekt och ska beakta kapitalomkostnader, drifts- och underhållskostnader under projektets tekniska livscykel, samt – i förekommande fall – kostnader för avveckling och avfallshantering.

Utifrån gruppernas arbete och regionala förteckningar ska kommissionen ta fram en unionsförteckning över projekt av gemensamt intresse, som läggs som en bilaga till infrastrukturförordningen. Projekt av gemensamt intresse som tagits med i unionsförteckningen ska bli en integrerad del av berörda regionala investeringsplaner, tioåriga nätutvecklingsplaner (TYNDP) och eventuella andra nationella infrastrukturinvesteringsplaner. Projekten ska ges högsta möjliga prioritet i alla dessa planer.

Av bilaga 2 till infrastrukturförordningen framgår de energiinfrastrukturkategorier som kan utgöra projekt av gemensamt intresse. Det finns fyra kategorier av anläggningar; anläggningar för el, gas, olja och koldioxid. Exempel på de typer av anläggningar som ingår är: överföringsledning, anläggningar för smarta nät, lagringsanläggningar, samt skydds-, övervaknings- och kontrollsystem.

2.2 Villkor och kriterier för projekt av gemensamt intresse

Ett projekt kan nomineras av en medlemsstat till de regionala och ämnesspecifika grupperna under förutsättningen att projektet uppfyller en rad villkor. Projektet ska vara nödvändigt för minst en av de prioriterade korridorerna och områdena för energiinfrastruktur. Vidare ska den potentiella totala nyttan med projektet uppväga kostnaderna för det, även på lång sikt. Detta ska visas genom en kostnads- och nyttoanalys.

Följande särskilda bedömningskriterier avseende kraven ovan gäller för projekt beroende på vilken typ av energiinfrastrukturkategori som berörs:

- Vid elöverförings- och ellagringsprojekt ska projektet avsevärt bidra till marknadsintegration, hållbarhet eller försörjningstrygghet.
- Vid projekt för smarta elnät ska projektet avsevärt bidra till integrering och involvering av nätanvändare, effektivitet och driftskompatibilitet, neta-säkerhet, optimerad planering av framtida kostnadseffektiva investeringar i näten, fungerande marknad och kundservice eller involvering av användarna i styrningen av deras energianvändning.
- Vid gasprojekt ska projektet avsevärt bidra till marknadsintegration, försörjningstrygghet, konkurrens eller hållbarhet.
- Vid oljetransportprojekt ska projektet avsevärt bidra till försörjningstrygghet, effektiv och hållbar resursanvändning eller driftskompatibilitet.
- Vid koldioxidtransportprojekt ska projektet avsevärt bidra till att koldioxidutsläpp undviks, en trygg energiförsörjning, uthålligare och säkrare koldioxidtransporter, effektiv resursanvändning och genom att minska miljöbelastningen och miljörisiker.

Eftersom syftet med projekt av gemensamt intresse är att integrera de europeiska energimarknaderna för att uppnå ökad energieffektivitet och försörjningstrygghet ska ett projekt också vara gränsöverskridande. För att ett projekt ska anses vara gränsöverskridande ska det omfatta minst två medlemsstater, eller minst en medlemsstat och ett EES-land, genom att det direkt överskrider två eller flera medlemsstaters gränser.

Ett projekt kan också vara gränsöverskridande om det är beläget på en medlemsstats territorium, men har en betydande gränsöverskridande verkan. Följande villkor ska då vara uppfyllda.

- För projekt som avser överföring av el gäller att nätets överföringskapacitet, eller den tillgängliga kapaciteten för kommersiella flöden, ska ökas vid medlemsstatens gräns mot en eller flera andra medlemsstater eller vid något annat viktigt gränssnitt i samma överföringskorridor, där detta leder till en ökning av nätets gränsöverskridande överföringskapacitet med minst 500 megawatt jämfört med om projektet inte tagits i drift.

- För projekt som avser lagring av el gäller att projektet ska tillföra minst 225 megawatt installerad kapacitet och ha en lagringskapacitet som möjliggör en årlig nettoproduktion av el på 250 gigawattimmar.
- För projekt som avser överföring av naturgas och biogas gäller att projektet ska avse investeringar i kapacitet för omvända flöden eller att det ska ändra förmågan att överföra gas över de berörda medlemsstaternas gränser med åtminstone 10 procent jämfört med situationen innan projektet togs i drift.
- För projekt avseende lagring av gas eller flytande eller komprimerad naturgas gäller att syftet med projektet ska vara att direkt eller indirekt leverera gas till minst två medlemsstater eller att uppfylla infrastrukturstandarden på regional nivå i enlighet med artikel 6.3 i Europaparlamentets och rådets förordning 994/2010.
- För projekt som avser smarta nät gäller att projektet ska avse utrustning och anläggningar på högspännings- och medelspänningsnivå med en spänning på 10 kilovolt eller mer. Projektet ska inbegripa systemansvariga för överförings- och distributionssystem från minst två medlemsstater som omfattar minst 50 000 användare som producerar eller förbrukar el, eller både och, i ett förbrukningsområde på minst 300 gigawattimmar per år, varav åtminstone 20 procent härrör från förnybara källor som är variabla till sin natur.

2.3 Rapporteringsskyldigheter

Den projektansvariga ska utarbeta en genomförandeplan för projektet. Planen ska innehålla en tidtabell för studier för genomförande, godkännande från den behöriga myndigheten, anläggning och idrifttagning och ett schema för tillståndsgivning. Senast den 31 mars varje år ska en årsrapport för projektet upprättas. Rapporten ska omfatta framsteg som uppnåtts i projektet, eventuella förseningar och en reviderad plan för att åtgärda dessa.

ACER (Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter) ska övervaka framstegen som uppnåtts i projekten och, om nödvändigt, utfärda rekommendationer. Varje år ska berörda myndigheter rapportera till respektive regionala eller ämnesspecifika grupp om hur långt projekten av gemensamt intresse har kommit i tillståndsprocesserna samt om det har uppstått några förseningar och orsakerna till dem. Det är därför viktigt att årsrapporten belyser dessa frågor.

2.4 Gränsöverskridande kostnadsfördelning

Den projektansvariga ska åtminstone en gång per år till dess att projektet tas i drift, informera samtliga berörda nationella tillsynsmyndigheter om hur projektet fortskrider och om kostnader och verkningar. Vidare ska man, så snart projektet är tillräckligt långt framskridet och efter samråd med relevanta systemansvariga för överföringsnäten (stamnätsföretag), lämna in en investeringsförfrågan. Denna förfrågan ska innefatta bland annat en begäran om gränsöverskridande kostnadsfördelning och ska lämnas in till alla behöriga nationella tillsynsmyndigheter i berörda medlemsstater. Investeringsförfrågan ska även innehålla en projektspecifik kostnads- och nyttoanalys, en affärsplan, samt – för rörledningar och anläggningar för naturgas – en marknadsundersökning. Om man kan nå fram till en överenskommelse om förslag till gränsöverskridande kostnadsfördelning ska investeringsförfrågan även innehålla ett sådant förslag.

Efter en investeringsförfrågan från den projektansvariga ska den nationella tillsynsmyndigheten i varje berörd medlemsstat besluta om i vilken medlemsstat den projektansvariga ska bära kostnaderna för investeringar vid projekt av gemensamt intresse. ACER beslutar i frågan om de nationella tillsynsmyndigheterna inte kommer överens om investeringsförfrågan. Inom sex månader ska berörda nationella tillsynsmyndigheter fatta koordinerade beslut om kostnadsfördelning och om kostnadernas inkludering i tarifferna. De nationella tillsynsmyndigheterna får besluta att fördela endast en del av kostnaderna eller att fördela kostnaderna inom ett paket av flera projekt av gemensamt intresse.

Ett beslut om kostnadsfördelning kan få konsekvenser för exempelvis beslut om intäktsramar i de berörda medlemsstaterna. Vid beslutet ska de faktiska investeringskostnaderna bäras av den projektansvariga i de medlemsstater där projektet tillför en positiv nettoeffekt. Projekten ska slutligen finansieras av nätanvändarna genom tariffer för nättillträde i dessa medlemsstater, till den del de inte täcks genom kapacitetsavgifter eller andra avgifter. Om ett projekt av gemensamt intresse begränsar negativa externa effekter, såsom transitflöden, och projektet genomförs i den medlemsstat där den negativa externa effekten har sitt ursprung ska denna begränsning inte anses som en gränsöverskridande fördel och ska därför inte ligga till grund för fördelning av kostnader till den systemansvariga för överföringssystem i den eller de medlemsstater som påverkas av dessa negativa externa effekter. Här avses framför allt flöden i andra medlemsstater som kommer sig av begränsad överföringskapacitet i en annan medlemsstat.

2.5 Tillståndsprocessen

Tillståndsprocessen skiljer sig från urvalsprocessen. Tillståndsprocessen syftar till att alla nödvändiga tillstånd, dispenser och liknande, som kan krävas för att projektet ska kunna genomföras, ska kunna prövas på ett sammanhållet sätt. Urvalsprocessen syftar däremot till att avgöra om ett projekt ska få ställning som projekt av gemensamt intresse. Tillståndsprocessen ska utmynna i ett så kallat övergripande beslut, där det avgörs om en projektansvarig ska få eller inte få tillstånd för projektet. Det övergripande beslutet är inte en beslutshandling utan en samling av flera beslut, i de flesta fall från ett flertal myndigheter. Vilka beslut som behövs i det enskilda fallet ska avgöras i inledningen av ansökningsprocessen, se mer om detta i avsnitt 2.6. Exempel på beslut som kan behövas är nätkoncession för linje, koncession för naturgasanläggning eller tillstånd för miljöfarlig verksamhet. Se mer om dessa nödvändiga beslut i avsnitt 3.

Beslut som fattas av domstol är undantagna från infrastrukturförordningens handläggningsregler. Detta innebär att vissa tillstånd för miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet är undantagna. Dessutom omfattas inte beslut för markåtkomst, till exempel ledningsrätt och detaljplanering. Dessa beslut kan ändå behöva inhämtas av den projektansvarige, men förordningens regler om exempelvis handläggningstider gäller inte. Sådana beslut kan inte heller ingå i den samling av beslut som utgör det övergripande beslutet.

Det ska finnas en behörig myndighet som ansvarar för att underlätta och samordna tillståndsprocessen för projekt av gemensamt intresse. Den behöriga myndigheten fungerar som enda kontaktpunkt (one stop shop) för den projektansvariga i det förfarande som leder fram till det övergripande beslutet om

ett projekt av gemensamt intresse. Alla ansökningar som omfattas av förordningens handläggningsregler ska lämnas in till den behöriga myndigheten, som sedan lämnar dem vidare till de handläggande myndigheterna. Den projektansvarige kan under processen använda den behöriga myndigheten som enda kontaktpunkt. För projekt som rör anläggningar för olja och koldioxid är regeringen behörig myndighet. Ei är behörig myndighet för projekt som rör anläggningar för el och naturgas.

Tillståndsprocessen består av två faser eller förfaranden: föransökningsförfarandet och det formella tillståndsförfarandet. Tillståndsprocessen inleds genom att den projektansvariga skriftligen anmäler projektet till den behöriga myndigheten i de berörda medlemsstaterna. Anmälan ska omfatta en rimligt detaljerad beskrivning av projektet och belysa de kriterier för urval av projekt som angetts ovan. Den dag då myndigheten undertecknar sin bekräftelse att den mottagit anmälan ska anses utgöra startdatum för tillståndsprocessen och därmed start för den tidsplanering av projektet och tillståndsprocessen som ska ske. När två eller flera medlemsstater är berörda ska tillståndsprocessens startdatum vara den dag då den sista berörda behöriga myndigheten godtar anmälan. Föransökningsförfarandet inleds den dag som är startdatum för tillståndsprocessen.

Senast tre månader efter det att anmälan har tagits emot ska myndigheten godta eller, om den anser att projektet inte har framskridit tillräckligt för att en tillståndsprocess ska kunna inledas, avslå anmälan. Förutsatt att anmälan godtas, ska föransökningsförfarandet utmynna i att en ansökan om ett övergripande beslut lämnas in.

Det formella tillståndsförfarandet inleds den dag då den inlämnade ansökan godtas och omfattar perioden fram till dess att det övergripande beslutet fattas. Denna ansökan består av en samling ansökningar om de olika beslut och tillstånd som har ansetts behövas. Föransökningsförfarandet ska inte omfatta mer än två år och det formella tillståndsförfarandet ska inte vara längre än ett år och sex månader. Således ska ansökningsförfarandet inte pågå under en tid överstigande tre år och sex månader. Den totala tidsfristen får förlängas med maximalt nio månader. Om förlängning sker ska den behöriga myndigheten redogöra för vilka åtgärder som kommer att vidtas för att ansökningsförfarandet ska kunna avslutas med så liten försening som möjligt. De regionala grupperna kan begära att den behöriga myndigheten fortlöpande ska rapportera om hur projektet av gemensamt intresse fortskrider. Tidsgränserna ovan tar inte hänsyn till eventuella överklagandeprocesser.

2.6 Planering av ärendets handläggning

Efter att anmälan godtagits ska den behöriga myndigheten, i samarbete med övriga berörda myndigheter, meddela den projektansvariga hur omfattande material och hur detaljerad information som ska skickas in i ansökan om det övergripande beslutet. Det övergripande beslutet ska samordnas av den behöriga myndigheten, som ska samråda med de övriga berörda myndigheterna för att från fall till fall fastställa en rimlig tidsfrist inom vilken de enskilda besluten ska fattas. De enskilda berörda myndigheterna prövar ansökningar var och en för sig inom sitt område och meddelar beslut. Den behöriga myndigheten ska övervaka att de berörda myndigheterna följer tidsfristerna.

När en anmälan har mottagits ska den behöriga myndigheten, i nära samarbete med den projektansvariga och andra berörda myndigheter, utarbeta ett detaljerat schema för tillståndsprocessen. I schemat ska anges beslut och yttranden som ska inhämtas, myndigheter, intressenter och allmänhet som sannolikt berörs av projektet, förfarandets olika etapper och deras längd, viktigare delmål som ska uppnås och tidsfrister för dessa inför det övergripande beslut som ska fattas, planerad resursfördelning från myndigheternas sida och eventuella ytterligare resursbehov.

Den projektansvariga ska utarbeta en genomförandeplan för projektet. Planen ska innehålla en tidtabell för studier för genomförandet, godkännande från den behöriga myndigheten, anläggning och idrifttagning samt schemat för tillståndsgivning. Systemansvariga för överförings- och distributionssystem och andra operatörer ska samarbeta med varandra för att underlätta genomförandet av projekt inom sitt område. Ärendenas handläggning övervakas även på europeisk nivå, se mer om detta i avsnitt 2.3 ovan om rapporteringsskyldigheter.

2.7 Allmänhetens deltagande i tillståndsprocessen

Den projektansvariga för ett projekt av gemensamt intresse ska utarbeta ett koncept för allmänhetens medverkan och en rapport som sammanfattar resultaten av den verksamhet som har bedrivits med tanke på allmänhetens medverkan, där det också ska ingå uppgifter om den verksamhet som bedrivits innan tillståndsprocessen inleddes. Rapporten ska skickas in tillsammans med ansökan om status som projekt av gemensamt intresse till den behöriga myndigheten. Konceptet för allmänhetens medverkan ska åtminstone innehålla information om berörda och tillfrågade intressenter, planerade åtgärder, bland annat uppgifter om var och när sammanträdena föreslås hållas, tidsplan samt personella resurser som avsatts för de olika uppgifterna.

Åtminstone ett offentligt samråd ska genomföras av den projektansvariga innan en fullständig ansökan skickas in. Samrådet ska informera berörda parter om projektet i syfte att identifiera den bästa platsen eller sträckningen för projektet och de relevanta frågor som ska belysas i ansökningshandlingarna. En informationsbroschyr på som mest femton sidor ska publiceras. Den ska bland annat ge en klar och tydlig överblick över syftet med och tidtabellen för projektet. En webbplats för projektet ska skapas. Den ska uppdateras fortlöpande och ska innehålla relevant information om projektet.

Om ett projekt kan antas få betydande skadliga gränsöverskridande verkningar i en eller flera angränsande medlemsstater, och artikel 7 i direktiv 2011/92/EU samt Esbokonventionen är tillämpliga, ska information om de betydande skadliga verkningarna göras tillgänglig för den behöriga myndigheten i den eller de angränsande medlemsstaterna.

2.8 Europeiska samordnare och incitament

Om det uppstår stora svårigheter i genomförandet av ett projekt av gemensamt intresse kan kommissionen, i samarbete med den berörda medlemsstaten, utse en europeisk samordnare. Samordnaren ska främja projektet, hjälpa till att inhämta nödvändiga tillstånd, samråda med intressenter och ge råd om finansieringen av

projektet. Samordnaren ska också tillförsäkra projektet lämpligt stöd och strategisk ledning från berörda medlemsstater. Den europeiske samordnaren ska väljas på basis av erfarenhet med hänsyn till specifika uppgifter för projektet.

När en projektansvarig löper högre risker vid utveckling, konstruktion, drift eller underhåll av ett projekt av gemensamt intresse, jämfört med risker som normalt uppstår vid ett jämförbart infrastrukturprojekt, ska medlemsstaterna och de nationella tillsynsmyndigheterna se till att lämpliga incitament ges till projektet. Med incitament avses möjligheter att täcka vissa kostnader med hjälp av tariffer, det vill säga avgifter för tillträde till näten och avgifter för överföring på näten. Incitament kan endast komma ifråga för vissa projekt avseende el och för projekt avseende gas. Vid ett beslut om incitament ska resultaten från en kostnads- och nyttoanalys beaktas.

2.9 Övergripande checklistor

I detta avsnitt finns vägledande checklistor för de övergripande processerna för projekt av gemensamt intresse.

Urvalsprocessen

Ansökan om status som projekt av gemensamt intresse lämnas in till Ei. (se avsnitt 2.1)

Kostnads- och nyttoanalys upprättas. (se avsnitt 2.1)

Genomförandeplan upprättas. (se avsnitt 2.3)

Projektet godtas och förs in i unionsförteckningen.

Tillståndsprocessen

Anmälan om projektet lämnas in till den behöriga myndigheten. (se avsnitt 2.5)

Koncept för allmänhetens medverkan upprättas. (se avsnitt 2.7)

Webbplats upprättas. (se avsnitt 2.7)

Informationsbroschyr upprättas. (se avsnitt 2.7)

Den behöriga myndigheten godtar eller avvisar anmälan inom tre månader från mottagandet.

Offentligt samråd genomförs. Samråd i flera medlemsstater ska genomföras inom en period om två månader. (se avsnitt 2.7)

Samråd enligt miljöbalken genomförs. (se avsnitt 3.2)

Internationellt samråd vid betydande skadliga gränsöverskridande verkningar genomförs. (se avsnitt 2.7)

Miljökonsekvensbeskrivning upprättas. (se avsnitt 3.3)

Ansökan om nödvändiga tillstånd upprättas. (se avsnitt 3)

Ansökningarna lämnas in till den behöriga myndigheten. (se avsnitt 2.5)

Rapport lämnas in tillsammans med ansökan. (se avsnitt 2.7)

Den behöriga myndigheten godtar ansökan.

Beslut fattas i samtliga ärenden, dessa beslut utgör tillsammans det övergripande beslutet. (se avsnitt 2.5)

---

3 Nödvändiga tillstånd

I detta kapitel redogörs för de olika typer av tillstånd, dispenser eller liknande, som kan behöva inhämtas av sökanden i tillståndprocessen för ett projekt. Samråd och miljökonsekvensbeskrivning beskrivs särskilt, eftersom de kan ingå i flera av tillståndstyperna.

För varje tillståndstyp finns en beskrivning av vilka dokument som ska ingå i en ansökan, en beskrivning av ärendeprocessen med angivande av de tillfällen där allmänheten kan medverka i processen, samt angivande av ungefärlig handläggningstid. Dessutom finns för varje typ av tillstånd en checklista över de dokument som ska lämnas in och, i tillämpliga fall, de moment som kan behöva genomföras inför ansökan. I ett särskilt avsnitt redogörs för vissa beslut som inte omfattas av infrastrukturförordningens regler men som ändå kan behöva inhämtas för att projektet ska kunna genomföras. Alla ansökningar lämnas in till den behöriga myndigheten med undantag för de beslutstyper som inte omfattas av infrastrukturförordningens regler.

3.1 Förutsättningar för en samordnad handläggning

I förordningen om tillståndsgivning i fråga om transeuropeiska energiinfrastrukturer anges att tillståndprocessen för projekt av gemensamt intresse i Sverige ska följa det så kallade samarbetsformatet. Detta innebär att den behöriga myndigheten ska samordna det övergripande beslutet. Myndigheten ska samverka med de övriga berörda myndigheterna för att från fall till fall fastställa en rimlig tidsfrist inom vilken de enskilda besluten ska fattas. Den ska övervaka att de berörda myndigheterna följer tidsfristerna. Olika nödvändiga tillståndsfrågor handläggs av de myndigheter som i vanliga fall, och enligt svensk rätt, ansvarar för prövningen. För att en samordning ska bli effektiv åligger det sökanden och den behöriga myndigheten att i ett tidigt skede (lämpligen under föransökningsförfarandet) arbeta för att klargöra vilka typer av tillstånd som kan behövas.

En verksamhet av den typ som kan komma ifråga för ett projekt av gemensamt intresse kräver normalt minst ett tillstånd av större omfattning, exempelvis en koncession eller ett tillstånd för miljöfarlig verksamhet. Före alla sådana tillståndstyper krävs att samråd enligt miljöbalken (1998:808) hålls med berörda länsstyrelser (se mer om samråd i avsnitt 3.2). I ett sådant samråd kan även kommuner, andra berörda myndigheter, sakägare och allmänheten delta. Det är nödvändigt att under ett sådant samråd klargöra vilka typer av tillstånd som kan behöva inhämtas, särskilt som en stor del av tillstånden handläggs av länsstyrelsen. Under ett sådant samråd kan man också diskutera hur omfattande dokument av olika slag som ska lämnas in i olika tillståndsansökningar. Dessutom ska samrådet utmynna i en rekommendation om delar av innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen. Innan vissa större tillståndstyper kan beviljas, kan det krävas att vissa andra tillstånd måste ha meddelats. Exempelvis kan inte en koncession eller tillstånd för miljöfarlig verksamhet meddelas innan ett eventuellt

tillstånd för verksamhet inom ett Natura 2000-område har erhållits. Även sådana frågor avhandlas lämpligen i samrådet.

Miljökonsekvensbeskrivningen ska upprättas efter samrådet, men innan en ansökan om tillstånd för koncession eller miljöfarlig verksamhet lämnas in. En sådan tillståndsansökan ska lämnas som en del av ansökan om ett övergripande beslut för projektet. Med tanke på detta är det nödvändigt att samråd hålls och miljökonsekvensbeskrivningen upprättas under föransökningsförfarandet. Tidsgränserna för handläggningen medger inte att detta sker under det formella tillståndsförfarandet.

3.2 Samråd

Det finns två typer av samråd som kan bli aktuella. När en miljökonsekvensbeskrivning krävs i ett ärende ska denna tas fram efter att ett samråd har hållits enligt 6 kap. 4 § miljöbalken. Vidare kan i många fall krävas ett samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken även för verksamheter där miljökonsekvensbeskrivning inte krävs. I vissa fall, till exempel när man ansöker om nätkoncession, kan båda typerna av samråd krävas.

3.2.1 Samråd inför upprättandet av en miljökonsekvensbeskrivning

Enligt 6 kap. 4 § miljöbalken ska samråd hållas inför ansökan i ett ärende som kräver en miljökonsekvensbeskrivning. Samrådet inleds genom att sökanden anmäler ärendet till berörd länsstyrelse. Om verksamheten berör flera län måste samråd ske med samtliga berörda länsstyrelser. Samrådet ska genomföras innan en ansökan om tillstånd görs och innan en miljökonsekvensbeskrivning har upprättats. Inför samrådet ska sökanden lämna uppgifter till alla som deltar i samrådet, om den planerade verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, omfattning och utformning, samt dess förutsedda miljöpåverkan. Samråd ska ske med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda. Vid samråd för större verksamheter inbjuds allmänheten att lämna synpunkter genom annonsering i tidningar. Ofta hålls också ett öppet informationsmöte där alla som vill kan delta.

I samband med samrådet ska länsstyrelsen besluta om verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Om så är fallet måste även övriga statliga myndigheter, de kommuner, den allmänhet och de organisationer som kan antas bli berörda vara med i samrådet.

Redan under samrådet bör man ta upp frågan om några särskilda tillstånd eller dispenser behövs för att verksamheten ska få komma till stånd. För flera av de tillstånd och dispenser som denna handbok redogör för behöver särskilt samråd hållas. Dessa särskilda samråd kan i princip alltid ersättas med det huvudsakliga samrådet om frågan tas upp där, så att man slipper hålla flera samråd under tillståndsprocessen. Samrådet blir på detta sätt en viktig utgångspunkt för den fortsatta tillståndsprocessen.

3.2.2 Samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken

Enligt 12 kap. 6 § miljöbalken ska en verksamhet eller åtgärd, som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt andra bestämmelser i miljöbalken och som

kan komma att väsentligt ändra naturmiljön, anmälas för samråd hos tillsynsmyndigheten. Enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) är länsstyrelsen tillsynsmyndighet utom i de fall Skogsstyrelsen är tillsynsmyndighet enligt 10 §. Exempel på verksamheter som det kan vara motiverat att anmäla för samråd är större schaktningar och dräneringar, upptagande av ledningsgator, förvandling av åkermark till skogsmark, skydds- och kompensationsdikning, uppförande av radio- och telemaster, tippning av schakt- och rivmassor och anläggande av vägar som inte prövas i annan ordning.

I 12 kap. 6 § fjärde stycket i miljöbalken finns bestämmelser om att tillsynsmyndigheten vid samrådet får förelägga den anmälningsskyldige att vidta de åtgärder som behövs för att begränsa eller motverka skada på naturmiljön. I vissa fall får verksamheten förbjudas.

3.2.3 Förhållandet mellan de olika samrådstyperna

I normala fall är endast en av de två samrådsreglerna tillämplig på en verksamhet eller åtgärd. Om tillstånd krävs gäller samrådsregeln i miljöbalkens 6 kap. 4 § och om tillstånd inte krävs gäller regeln i 12 kap. 6 §. Den senare regeln syftar till att fånga upp de verksamheter och åtgärder som kan väsentligt ändra naturmiljön men som inte kräver tillstånd. Även för sådana verksamheter och åtgärder kommer samråd till stånd och vissa maktmedel ges som i viss mån kan sägas motsvara myndigheternas möjligheter gentemot en tillståndspliktig verksamhet att avslå en tillståndsansökan eller att förena tillståndet med villkor. Det finns emellertid fall då båda samrådsreglerna är tillämpliga, till exempel vid nyanläggning av el- eller naturgasledning. Regeln i 12 kap. 6 § är tillämplig för sådana verksamheter samtidigt som samråd måste hållas i enlighet med regeln i 6 kap. 4 §, vilket alltså innebär att två samrådskrav måste uppfyllas av sökanden. I sådana fall kan dock samrådsplikten enligt båda stadganden uppfyllas genom ett och samma samråd. Samrådsregeln i 12 kap. 6 § miljöbalken får därmed sin betydelse främst i det att den ger tillsynsmyndigheten, som i dessa fall inte är prövningsmyndighet, vissa maktmedel redan i samrådsskedet.

3.2.4 Särskilt om samråd enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 347 om riktlinjer för transeuropeiska energinfrastrukturer

Artikel 9.4 första stycket i förordning (EU) nr 347/2013 har följande lydelse:

Den projektansvarige eller, om detta krävs enligt nationell rätt, den behöriga myndigheten ska genomföra minst ett offentligt samråd innan den slutliga och fullständiga ansökan skickas in till den behöriga myndigheten enligt artikel 10.1 a. Detta ska inte påverka eventuella offentliga samråd som ska hållas efter det att ansökan om tillstånd lämnats in enligt artikel 6.2 i direktiv 2011/92/EU. Syftet med det offentliga samrådet är att informera de intressenter som avses i bilaga VI.3.a om projektet i ett tidigt skede, och samrådet ska bidra till att fastställa den lämpligaste platsen eller sträckningen och de frågor som ska tas upp i ansökan. De minimikrav som är tillämpliga på det offentliga samrådet anges i bilaga VI.5.

Kraven i artikel 9.4 i förordning (EU) nr 347/2013 innebär att offentligt samråd måste äga rum innan den slutliga och fullständiga ansökan skickas in till den behöriga myndigheten enligt artikel 10.1 a. Det framgår också att sådant samråd som ska hållas enligt artikel 6.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt efter det att ansökan om tillstånd lämnats in inte kan motsvaras av samråd enligt artikel 9.4 i förordningen.

I Sverige kan en projektansvarig vara skyldig att på ett tidigt stadium, innan en tillståndsansökan lämnas in, hålla samråd enligt 6 kap. miljöbalken. Ett sådant samråd tillgodoser i huvudsak samma krav som ett sådant samråd som ska ske enligt artikel 9.4 i förordning (EU) nr 347/2013 och ska inte förväxlas med samråd enligt artikel 6.2 i direktiv 2011/92/EU.

Om samråd äger rum enligt 6 kap. miljöbalken innan en ansökan skickas in till den behöriga myndigheten enligt 10.1 a i förordning (EU) nr 347/2013 krävs inte något ytterligare samråd enligt artikel 9.4 i förordningen, förutsatt att det samråd som genomförs svarar mot de krav som ställs upp i förordningen. Det innebär bl.a. att samrådet måste uppfylla de minimikrav som anges i bilaga VI.5 till förordningen.

Artikel 9.3 i förordning (EU) nr 347/2013 har följande lydelse:

Inom en indikativ period på tre månader efter det att tillståndsprocessen inletts enligt artikel 10.1 a ska den projektansvarige utarbeta och lägga fram ett koncept för allmänhetens medverkan och lämna in det till den behöriga myndigheten, utgående från det förfarande som anges i den handbok som avses i punkt 1 och i enlighet med de riktlinjer som fastställs i bilaga VI. Den behöriga myndigheten ska begära in ändringar eller godkänna konceptet för allmänhetens medverkan inom tre månader och därvid beakta alla former av allmänhetens medverkan eller samråd med allmänheten vilka ägt rum innan tillståndsprocessen inleddes, till den del kraven i den här artikeln uppfyllts när det gäller denna medverkan och detta samråd.

Energimarknadsinspektionen ska, när den fullgör den behöriga myndighetens uppgifter enligt artikel 9.3 i förordning (EU) nr 347/2013, beakta sådant samråd som har ägt rum enligt 6 kap. miljöbalken. Det kan visa sig vara nödvändigt med kompletterande samråd eller andra åtgärder, om det samråd som genomförts inte svarar mot det som anges i artikel 9.4 i förordningen, inbegripet de minimikrav som anges i bilaga VI.5.

3.3 Miljökonsekvensbeskrivningar

I vissa ärenden måste det ingå en miljökonsekvensbeskrivning som ska upprättas av sökanden. Regler om miljökonsekvensbeskrivningar finns i 6 kap. miljöbalken. Som ovan nämnts måste samråd hållas innan en miljökonsekvensbeskrivning upprättas. I samrådet kan länsstyrelsen peka ut vissa områden som ska belysas

särskilt i miljökonsekvensbeskrivningen. I 6 kap. 7 § miljöbalken framgår vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla.

En miljökonsekvensbeskrivning ska identifiera och beskriva de direkta och indirekta effekter som den planerade verksamheten eller åtgärden kan medföra på människor, djur, växter, mark, vatten, luft, klimat, landskap och kulturmiljö; på hushållningen med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt; och på annan hushållning med material, råvaror och energi. Vidare ska miljökonsekvensbeskrivningen möjliggöra en samlad bedömning av dessa effekter på människors hälsa och miljön.

I en miljökonsekvensbeskrivning som upprättas för ansökan om en omfattande verksamhet (exempelvis den huvudsakliga miljökonsekvensbeskrivningen i ett ärende om projekt av gemensamt intresse) ska typiskt sett följande uppgifter alltid finnas med:

- beskrivning av verksamheten,
- karta med verksamheten markerad,
- redogörelse för de samråd som har hållits,
- beskrivning av de effekter som verksamheten kan ha på miljön, samt
- kopia av länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan.

Om länsstyrelsen har beslutat att verksamheten kan antas ha betydande miljöpåverkan ska dessutom följande uppgifter finnas med:

- en beskrivning av verksamheten eller åtgärden med uppgifter om lokalisering, utformning och omfattning,
- en beskrivning av de åtgärder som planeras för att skadliga verkningar ska undvikas, minskas eller avhjälpas och hur det ska undvikas att verksamheten eller åtgärden medverkar till att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,
- de uppgifter som krävs för att påvisa och bedöma den huvudsakliga inverkan på människors hälsa, miljön och hushållningen med mark och vatten samt andra resurser som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra,
- en redovisning av alternativa platser, om sådana är möjliga, samt alternativa utformningar tillsammans med dels en motivering varför ett visst alternativ har valts, dels en beskrivning av konsekvenserna av att verksamheten eller åtgärden inte kommer till stånd, samt
- en icke-teknisk sammanfattning av ovanstående uppgifter.

3.4 Koncession

En koncession är en typ av tillstånd för energiinfrastruktur för bland annat el, gas och olja. Gemensamt för koncessioner är att de prövas på liknande sätt, att de har långa giltighetstider och att handläggningen sker hos Ei.

3.4.1 Nätkoncession för linje

För att bygga en kraftledning för överföring av el krävs enligt 2 kap. 1 § ellagen (1997:857) tillstånd, så kallad nätkoncession. Nätkoncession för en ledning med en i huvudsak bestämd sträckning benämns enligt 2 kap. 2 § ellagen nätkoncession för linje. Till byggandet av en ledning räknas även schaktning, skogsavverkning eller

liknande åtgärder för att bereda plats för ledningen. Ei fattar beslut i alla ärenden, förutom om ärendet avser en utlandsförbindelse eller om det i ärendet finns en fråga om tillstånd till expropriation som ska prövas av regeringen. I sådana fall handläggs ärendet av Ei som sedan lämnar över ärendet till regeringen tillsammans med förslag till beslut. Regler om nätkoncession finns i 2 kap. ellagen och i elförordningen (2013:208).

Ansökans innehåll

Ansökningsbrev. Ett dokument som beskriver vad ansökan avser. Följande uppgifter ska finnas med:

- Det överföringsbehov som ledningen är avsedd att tillgodose. Om ledningen är avsedd att förstärka befintliga ledningar, ska detta anges samt upplysning lämnas dels om den belastning som befintliga ledningar tål, dels om behovet av ytterligare ledningsutbyggnader med anledning av den ledning som ansökan avser.
- Den spänning för vilken ledningen är avsedd.
- Om ledningen är avsedd för en spänning som inte överstiger högsta tillåtna spänning för de områden med nätkoncession som berörs av ledningen, ska de särskilda skäl som åberopas för ansökningen anges.
- Hur de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken iakttas.
- Alternativa ledningssträckningar som sökanden har undersökt.
- Uppgifter om det samråd som skett enligt 6 kap. 4 och 6 §§ miljöbalken.

Miljökonsekvensbeskrivning. Se avsnitt 3.3.

Teknisk beskrivning. En teknisk beskrivning av den planerade ledningen och en kostnadsberäkning. Beskrivningen ska innefatta bl.a. en ritning över ledningens konstruktion och dess anslutning till produktionsanläggning, station eller befintlig ledning.

Karta. Karta över ledningens föreslagna sträckning och beskrivning av den mark som behöver tas i anspråk för ledningen.

Fastighetsägarförteckning. Bestyrkta förteckningar över ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som ledningen ska dras fram över eller av fastigheter som på annat sätt berörs av anläggningen.

Överenskommelser om markupplåtelse. Uppgift om de överenskommelser som träffats om upplåtelse av mark för ledningen eller de hinder som finns mot sådana överenskommelser.

Ärendeprocess

Samråd. Samråd hålls med länsstyrelsen. Efter att samråd har genomförts ska sökanden upprätta en miljökonsekvensbeskrivning. Se mer om samråd i avsnitt 3.2.

Inlämning och granskning av ansökan. Myndigheten avgör om ansökan är komplett eller om en komplettering måste lämnas in.

Remiss och kommunikering. Ansökan med bilagor skickas för remiss till berörda kommuner, länsstyrelser och myndigheter, vanligen Elsäkerhetsverket, Försvarsmakten, Skogsstyrelsen och Trafikverket, samt till de fastighetsägare och övriga sakägare som berörs av ansökan. Remisstiden är vanligen två månader. Efter att yttranden har inkommit skickas de till sökanden som får möjlighet att bemöta dem. Om det behövs skickas bemötandet till remissinstanserna för deras eventuella yttrande. Dessutom kungörs remissen i lokaltidningar. På så sätt får allmänheten möjlighet att yttra sig.

Beslut eller yttrande. I vissa fall måste sökanden skicka in kompletteringar innan Ei anser ärendet vara tillräckligt utrett för att beslut ska kunna fattas. Utöver eventuella kompletteringar behöver inte sökanden göra något särskilt under denna fas. Om regeringen ska besluta i ärendet skriver Ei ett yttrande med förslag till beslut till regeringen. Om Ei beslutar i ärendet avslutas ärendet efter beslutet och ingen överlämning sker till regeringen.

Regeringens granskning av ansökan och yttrande. Om regeringen ska besluta i ärendet översänds samtliga handlingar samt Ei:s yttrande till regeringen. Regeringen granskar ansökan och Ei:s yttrande för att avgöra bland annat om någon komplettering behövs.

Remiss och kommunikering. Remissen sänds till berörda sakägare, myndigheter och organisationer.

Intern beredningsprocess inom Regeringskansliet. Beslut fattas i ärendet.

Handläggningstid

Handläggningstiden hos Ei är för okomplicerade ärenden cirka sex månader, för komplicerade ärenden kan det krävas upp till ett och ett halvt år. Detta gäller förutsatt att ansökan är komplett när den lämnas in.

Om ärendet ska beslutas av regeringen tillkommer handläggningstiden hos regeringen. Den är upp till sex månader för prioriterade ärenden, om inga kompletteringar behöver göras.

Checklista för ansökan om nätkoncession för linje

Samråd har genomförts med länsstyrelse

Miljökonsekvensbeskrivning

Ansökningsbrev

Teknisk beskrivning

Karta

Fastighetsägarförteckning

Överenskommelser om markupplåtelse

3.4.2 Koncession för naturgasanläggning

Enligt 2 kap. 1, 2 och 3 §§ naturgaslagen (2005:403) får en naturgasledning, lagringsanläggning eller förgasningsanläggning inte byggas eller användas utan tillstånd (koncession). Åtgärder för att bereda plats för sådana anläggningar, såsom sprängning, schaktning, skogsavverkning, markberedning eller liknande

åtgärder, får inte vidtas innan koncession har meddelats. Koncession krävs inte för en naturgasledning som är belägen efter en mät- och reglerstation. Ei handlägger och bereder ärendet och lämnar sedan över ärendet till regeringen tillsammans med inspektionens förslag till beslut. Regler om koncession för naturgasanläggningar finns i 2 kap. naturgaslagen och i naturgasförordningen (2006:1043).

Ansökans innehåll

Ansökningsbrev. Ett dokument som beskriver vad ansökan avser. En ansökan om koncession för en naturgasledning ska innehålla följande uppgifter:

- det överföringsbehov som naturgasledningen är avsedd att tillgodose,
- det behov som mät- och reglerstation eller kompressorstation är avsedd att tillgodose,
- de alternativa sträckningar av naturgasledningen och de alternativa placeringar av stationer som sökanden undersökt, samt
- resultatet av de samråd som föregått ansökan.

En ansökan om koncession för en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning ska innehålla följande uppgifter:

- det behov som anläggningen är avsedd att tillgodose,
- de alternativa placeringar av anläggningen som sökanden undersökt, samt
- resultatet av de samråd som föregått ansökan.

Miljökonsekvensbeskrivning. Se avsnitt 3.3.

Teknisk beskrivning. En teknisk beskrivning av den planerade ledningen, stationen eller anläggningen samt en kostnadsberäkning. Beskrivningen ska innehålla en ritning över ledningens, stationens eller anläggningens konstruktion och dess anslutning till naturgasledningar.

Karta. En karta över ledningens föreslagna sträckning eller stationens eller anläggningens föreslagna placering, samt en beskrivning av den mark som behöver tas i anspråk.

Fastighetsägarförteckning. Bestyrkta förteckningar över ägare och innehavare av fastigheter över vilka ledningen avses dras fram eller på vilka stationen eller anläggningen avses placeras eller av fastigheter som på annat sätt behövs för anläggningen.

Överenskommelser om markupplåtelse. Uppgift om de överenskommelser som träffats om upplåtelse av mark för ledningen, stationen eller anläggningen eller de hinder som finns mot sådana överenskommelser.

Redogörelse för sökandens organisation. En redogörelse för sökandens organisation.

Redogörelse över allmänna hänsynsregler. En redogörelse för hur de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken följs.

Ärendeprocess

Samråd. Samråd hålls med länsstyrelsen. Efter att samråd har genomförts ska sökanden upprätta en miljökonsekvensbeskrivning. Se mer om samråd i avsnitt 3.2.

Inlämning och granskning av ansökan. Myndigheten avgör om ansökan är komplett eller om en komplettering måste lämnas in.

Remiss och kommunikering. Ansökan med bilagor skickas på remiss till berörda kommuner och länsstyrelser samt till ett antal myndigheter, vanligen Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. De fastighetsägare och övriga sakägare som berörs av ansökan får också yttra sig. Remisstiden är vanligen två månader. När remissyttranden har kommit in till Ei skickas de till sökanden som får möjlighet att bemöta dem. Om det behövs skickas därefter bemötandet till remissinstanserna för deras eventuella yttrande. Dessutom kungörs remissen i lokaltidningar. På så sätt får allmänheten möjlighet att yttra sig.

Slutberedning och yttrande. I vissa fall måste sökanden skicka in kompletteringar innan Ei anser att ärendet är tillräckligt utrett för att beslut ska kunna fattas. När ärendet är tillräckligt utrett skriver Ei ett yttrande med förslag till beslut till regeringen.

Regeringens granskning av ansökan och yttrande. Ärendet med samtliga handlingar samt Ei:s yttrande översänds till regeringen. Regeringen granskar ansökan och Ei:s yttrande för att avgöra bland annat om ansökan behöver kompletteras.

Remiss och kommunikering. Remissen sänds till berörda sakägare, myndigheter och organisationer.

Intern beredningsprocess inom Regeringskansliet. Beslut fattas i ärendet.

Handläggningstid

Handläggningstiden hos Ei är upp till ett och ett halvt år. Sedan tillkommer handläggningstiden hos regeringen, som är upp till sex månader för prioriterade ärenden, om inga kompletteringar behövs. Den totala handläggningstiden är därmed upp till två år, förutsatt att ansökan är komplett då den lämnas in.

Checklista för ansökan om koncession för naturgasanläggning

Samråd har genomförts med länsstyrelse

Miljökonsekvensbeskrivning

Ansökningsbrev

Teknisk beskrivning

Karta

Fastighetsägarförteckning

Överenskommelser om markupplåtelse

Redogörelse för sökandens organisation

Redogörelse över allmänna hänsynsregler

3.4.3 Koncession för rörledning

Koncession krävs enligt 1 § rörledningslagen (1978:160) för att dra fram eller använda en rörledning för transport av råolja eller produkt av råolja eller av annan vätska eller gas som är ägnad att användas som bränsle. Koncession krävs även för en rörledning för transport av koldioxid som ska lagras geologiskt. Koncession krävs inte för en ledning som är högst 20 kilometer lång, ledning som huvudsakligen ska användas för tillgodoseende av enskilda hushålls behov, eller som uteslutande ska användas inom en hamn eller ett industriområde. Ei handlägger och bereder ärendet och lämnar sedan över det till regeringen tillsammans med ett förslag till beslut. Regler om koncession för rörledning finns i rörledningslagen och i förordningen (1978:164) om vissa rörledningar.

Ansökans innehåll

Ansökningsbrev. Ett dokument som beskriver vad ansökan avser. En ansökan om koncession ska innehålla följande uppgifter:

- sökandens namn, yrke, hemvist och adress,
- den tid för vilken koncession begärs,
- de fastigheter som berörs av ansökningsbrevet, samt namn och adress på fastighetsägare, förvaltare av trafikled och övriga sakägare,
- markanvändning och planförhållanden i berörda områden,
- hur de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken iakttas,
- den inverkan på allmänna och enskilda intressen som den tillämnade verksamheten kan bedömas få samt de åtgärder sökanden anser behövliga för att skydda allmänna intressen eller enskild rätt,
- plan för den tillämnade verksamheten, samt sökandens tekniska och ekonomiska förutsättningar att fullfölja planen, samt
- de huvudsakliga villkor som enligt sökandens mening bör gälla för verksamheten.

Miljökonsekvensbeskrivning. Se avsnitt 3.3.

Beskrivning. En beskrivning av det tillämnade företaget med kostnadsberäkning.

Karta. En karta utvisande ledningens huvudsakliga sträckning, med behövlig beskrivning.

Övrig utredning. Den utredning i övrigt som sökanden vill åberopa till stöd för sin ansökan.

Ärendeprocess

Samråd. Samråd hålls med länsstyrelsen. Efter att samråd har genomförts ska sökanden upprätta en miljökonsekvensbeskrivning. Se mer om samråd i avsnitt 3.2.

Inlämning och granskning av ansökan. Myndigheten avgör om ansökan är komplett eller om en komplettering måste lämnas in.

Remiss och kommunikering. Ansökan med bilagor skickas för remiss till berörda kommuner, länsstyrelser och myndigheter samt till de fastighetsägare och övriga sakägare som berörs av ansökan. Remisstiden är vanligen två månader. Efter att

yttranden har inkommit skickas de till sökanden som får möjlighet att bemöta dem. Om det behövs skickas bemötandet till remissinstanserna för deras eventuella yttrande. Dessutom kungörs remissen i lokaltidningar. På så sätt får allmänheten möjlighet att yttra sig.

Beredning och yttrande. I vissa fall måste sökanden skicka in kompletteringar innan ärendet anses vara tillräckligt utrett för att beslut ska kunna fattas. När ärendet är tillräckligt utrett skriver Ei ett yttrande med förslag till beslut till regeringen.

Regeringens granskning av ansökan och yttrande. Ärendet med samtliga handlingar samt Ei:s yttrande översänds till regeringen. Regeringen granskar ansökan och Ei:s yttrande för att avgöra bland annat om ansökan behöver kompletteras.

Remiss och kommunikering. Remissen sänds till berörda sakägare, myndigheter och organisationer.

Intern beredningsprocess inom Regeringskansliet. Beslut fattas i ärendet.

Handläggningstid

Handläggningstiden hos Ei är upp till ett och ett halvt år. Sedan tillkommer handläggningstiden hos regeringen, som är upp till sex månader för prioriterade ärenden, om inga kompletteringar behövs. Den totala handläggningstiden är därmed upp till två år, förutsatt att ansökan är komplett då den lämnas in.

Checklista för ansökan om koncession för rörledning

Samråd har genomförts med länsstyrelse

Miljökonsekvensbeskrivning

Ansökningsbrev

Beskrivning

Karta

Övrig utredning

3.5 Miljöfarlig verksamhet

Miljöfarlig verksamhet avser bland annat utsläpp av föroreningar från mark eller byggnad, eller användning av mark, byggnad, eller anläggning på ett sätt som kan medföra olägenhet för omgivningen, människors hälsa eller miljön. För att driva vissa verksamheter krävs anmälan eller tillstånd. I miljöprövningsförordningen (2013:251) framgår vilka typer av verksamheter som kräver tillstånd respektive anmälan. Ansökan om tillstånd för miljöfarlig verksamhet handläggs av länsstyrelsen eller mark- och miljödomstol beroende på vilken typ av verksamhet ansökan avser. Även detta framgår av miljöprövningsförordningen. Ansökningar hos domstol omfattas inte av förordningens handläggningsregler.

3.5.1 Anmälan om miljöfarlig verksamhet - anmälningsplikt C

Anmälan handläggs av den kommunala nämnden som har ansvar för miljöfrågor. Anmälan handläggs dock av länsstyrelsen om verksamheten eller åtgärden har samband med en annan fråga som prövas av länsstyrelsen. Frågan om var en

eventuell anmälan ska prövas kan tas upp under samrådet med länsstyrelsen. Anmälningsärenden betecknas vanligen som anmälningsplikt C. Regler om anmälan om miljöfarlig verksamhet finns i 9 kap. 6 § miljöbalken, miljöprövningsförordningen och i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899).

Ansökans innehåll

Anmälan. En anmälan ska vara skriftlig och ska innehålla de uppgifter, ritningar och tekniska beskrivningar som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna bedöma den miljöfarliga verksamheten eller åtgärdens art, omfattning och miljöeffekter. Många kommuner har blanketter som kan användas för en anmälan.

Karta eller situationsplan. En karta eller situationsplan över området ska bifogas till anmälan.

Miljökonsekvensbeskrivning. I de fall det behövs ska det också bifogas en miljökonsekvensbeskrivning, se mer om detta i avsnitt 3.3. Det är den kommunala nämnden som i samråd med sökanden kan avgöra om en miljökonsekvensbeskrivning behövs i det enskilda fallet.

Tekniska uppgifter. Tillsammans med anmälan ska också en beskrivning av skilda anläggningsdelar på situationsplan, redogörelse för närliggande anläggningar och bostadsområden eller andra områden av intresse bifogas. Man ska också redogöra för den nuvarande och planerade verksamheten eller åtgärd i tekniskt hänseende samt redovisa vatten- och avloppsförsörjning. Vilka störningar verksamheten kan komma att innebära för omgivningen i form av utsläpp och buller, hur man tänkt kontrollera verksamheten, hur hushållshanteringen går till gällande avfall m.m. ska också ingå.

Ärendeprocess

Anmälan. Ansökan lämnas in. Om anmälan är ofullständig kan den behöva kompletteras.

Kommunicering. Statliga och kommunala myndigheter samt enskilda som kan ha ett särskilt intresse i saken ska på lämpligt sätt och i skälig omfattning ges tillfälle att yttra sig över anmälan. Anmälan skickas på remiss till länsstyrelsen för ett eventuellt yttrande.

Beslut. När ett anmälningsärende är tillräckligt utrett, ska den myndighet som handlägger ärendet meddela föreläggande om försiktighetsmått eller förbud enligt miljöbalken om det behövs, eller förelägga verksamhetsutövaren att ansöka om tillstånd för verksamheten enligt 9 kap. 6 § miljöbalken. Om inga åtgärder behövs ska myndigheten underrätta verksamhetsutövaren om att ärendet inte föranleder någon åtgärd från myndighetens sida.

Handläggningstiden

Handläggningstiden för ett anmälningsärende som är komplett, beräknas till sex veckor. Dock beror detta på huruvida ansökan ska kungöras, om berörda ska höras, ärendets art m.m.

Checklista för anmälan om miljöfarlig verksamhet - anmälningsplikt C

Anmälan

Karta eller situationsplan

Eventuell miljökonsekvensbeskrivning (i vilket fall även samråd krävs)

Tekniska uppgifter

3.5.2 Tillstånd för miljöfarlig verksamhet - tillståndsplikt B

I miljöprövningsförordningen finns bestämmelser om att ansökan om tillstånd för vissa slag av verksamheter och åtgärder ska prövas av en länsstyrelse. Dessa tillstånd betecknas tillståndsplikt B. Fler regler om tillstånd för miljöfarlig verksamhet finns i 9 kap. 6 §, 19 kap. 5 § och 22 kap. 1 § miljöbalken, miljöprövningsförordningen och i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Ansökans innehåll

Ansökningsbrev. En ansökan i ett ansökningsmål ska vara skriftlig och ska anpassas till verksamhetens art och omfattning. Den ska innehålla följande:

- Ritningar och tekniska beskrivningar med uppgifter om förhållandena på platsen, produktionsmängd eller annan liknande uppgift samt användningen av råvaror, andra insatsvaror och ämnen liksom energianvändning.
- Uppgifter om utsläppskällor, art och mängd av förutsebara utsläpp samt förslag till de åtgärder som kan behövas dels för att förebygga uppkomsten av avfall, dels för förberedelse för återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning av det avfall som anläggningen ger upphov till.
- En miljökonsekvensbeskrivning (se nedan) när det krävs enligt 6 kap. miljöbalken och uppgift om det samråd som skett.
- Förslag till skyddsåtgärder eller andra försiktighetsmått, samt de övriga uppgifter som behövs för att bedöma hur de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken följs.
- Förslag till övervakning och kontroll av verksamheten.
- I fråga om tillstånd att anlägga, driva eller ändra en verksamhet, en säkerhetsrapport i de fall det finns skyldighet att upprätta en sådan enligt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.
- En statusrapport, när detta krävs enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 10 kap. 21 § första stycket 5 p. miljöbalken.
- En icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges ovan.

Miljökonsekvensbeskrivning. Se avsnitt 3.3.

Ritning och teknisk beskrivning. Här ska ingå den föreslagna platsens nuvarande förhållanden, ritningar och tekniska beskrivningar av processer. Även en beskrivning rörande reningsutrustningar, flöden, reningseffekter, utsläppsnivåer, vilka störningar som kommer att ske till omgivningen i form av t.ex. utsläpp till luft och vatten, buller och lukt ska ingå i den tekniska beskrivningen.

Ärendeprocess

Samråd. Innan ansökan lämnas in ska samråd hållas. Se mer om samråd i avsnitt 3.2.

Inlämning och granskning av ansökan. När ansökan kommit in avgör länsstyrelsen om ansökan är komplett eller om en komplettering är nödvändig. Avstämning sker med miljöprövningsdelegationen som kan begära föreläggande om eventuella kompletteringar.

Remiss och kommunikering. Då alla kompletteringar har kommit in och ansökan anses vara komplett kungörs den och skickas ut på remiss till berörda myndigheter inklusive till länsstyrelsen. Kungörelsen sker genom annonsering i tidningar. På så sätt kan allmänheten lämna synpunkter i ärendet. När remisstiden har gått ut ges sökanden möjlighet att bemöta de synpunkter som kommit in. Om nya uppgifter kommer in i ärendet från sökanden kan det finnas skäl att stämma av dessa uppgifter med de som kommit in med yttranden.

Beslut. Ett beslutsförslag upprättas och lämnas till länsstyrelsens miljöprövningsdelegation som beslutar i ärendet.

Handläggningstid

Handläggningstiden ser olika ut från fall till fall då det kan ta lång tid att erhålla de kompletteringar som behövs för att ansökan kan anses vara komplett. Även remiss och övrig kommunikering kan ta lång tid beroende på ansökans karaktär. Det är ofta som remissinstanser eller sökanden begär förlängd tid för att komma in med ett yttrande. Efter att ansökan är komplett är målet att beslut ska meddelas inom sex månader. För vissa ärenden krävs dock mer än ett år för handläggningen.

Checklista för tillstånd för miljöfarlig verksamhet - tillståndsplikt B

Samråd har genomförts med länsstyrelse

Ansökningsbrev

Miljökonsekvensbeskrivning

Ritning och teknisk beskrivning

3.6 Vattenverksamhet

För vissa vattenpåverkande verksamheter och anläggningar gäller tillstånds- eller anmälningsplikt. I 11 kap. miljöbalken framgår vad som är en vattenverksamhet samt vilka verksamheter som är helt undantagna från tillståndsplikt. I förordningen om vattenverksamhet (1998:1388) framgår för vilka verksamheter det endast behövs en anmälan. Om det krävs tillstånd för en vattenverksamhet får arbeten av större omfattning i anslutning till verksamheten inte påbörjas innan tillstånd har meddelats.

3.6.1 Anmälan om vattenverksamhet

För vissa verksamheter som är utpekade i förordningen om vattenverksamhet behövs endast en anmälan. Även om anmälningsplikt har föreskrivits får tillsynsmyndigheten i det enskilda fallet förelägga en verksamhetsutövare att ansöka om tillstånd. Anmälan om vattenverksamhet prövas i de flesta fall av länsstyrelsen. För vissa vattentäkter och i de fall då kommunen har tagit över tillsynsansvaret från länsstyrelsen, prövas anmälan av den kommunala nämnd som ansvarar för frågan. Frågan om vilken myndighet som ska handlägga ett anmälningsärende kan tas upp i samrådet med länsstyrelsen.

Ansökans innehåll

Anmälan. Anmälan görs vanligen på en blankett. På blanketten ska vanligen följande uppgifter anges:

- grunduppgifter om sökanden,
- berörda fastigheter och uppgifter om markägare,
- uppgifter om vilket vattenområde som berörs,
- typ av vattenverksamhet eller åtgärd,
- beskrivning av verksamheten,
- beskrivning av förhållanden på platsen,
- påverkan på vattenområdet,
- uppgifter om eventuella strandskydd,
- uppgifter om skyddade naturområden, samt
- enskilda intressen som kan beröras av verksamheten.

Miljökonsekvensbeskrivning. Tillsynsmyndigheten har möjlighet att avgöra om det behövs en miljökonsekvensbeskrivning i det enskilda fallet. Se mer om miljökonsekvensbeskrivningar i avsnitt 3.3.

Kartor. Översiktskarta som tydligt visar vilket område som berörs samt en detaljerad karta.

Ritning. Ritning över åtgärden.

Yttranden. Yttrande från berörda nyttjanderättsinnehavare (fiskerättsägare, servitutsinnehavare, arrendatorer etc.) samt från enskilt berörda (grannar, dikningsföretag, organisationer etc.).

Fotografier. För att underlätta handläggningen bör fotografier över aktuellt vattenområde bifogas anmälan.

Ärendeprocess

Inlämning och granskning av anmälan. Anmälan granskas och sökanden kan behöva skicka in kompletteringar innan anmälan kan anses vara komplett. Finns det anledning kan tillsynsmyndigheten förbjuda den planerade verksamheten till dess att begärda kompletteringar har kommit in.

Övertagande av handläggningen av kommunalt ärende. En länsstyrelse som handlägger ett anmälningsärende kan ta över handläggningen av ett annat ärende hos en kommun. Detta kan man göra om ärendena bör handläggas tillsammans, exempelvis om det gäller ett anmälningsärende och ett ärende om strandskyddsdispens. En kommun kan inte ta över handläggningen av ett ärende som ska prövas av länsstyrelse.

Remiss. Om ärendet inte handläggs av en kommun skickas en kopia av anmälan till kommunen. Kopia skickas även till Havs- och vattenmyndigheten, om det kan antas att det allmänna fiskeintresset berörs. Tillsynsmyndigheten ska ge de statliga och kommunala myndigheter samt organisationer och enskilda som kan ha ett särskilt intresse i saken tillfälle att yttra sig i anmälningsärendet. Remittering till denna krets tillämpas restriktivt och sker därför inte i alla ärenden. Vilka myndigheter eller organisationer som blir aktuella i remissförfarandet avgörs från

fall till fall. Exempel på myndigheter som kan övervägas är Affärsverket svenska kraftnät, Havs- och vattenmyndigheten, Jordbruksverket, Kustbevakningen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Sjöfartsverket, Skogsstyrelsen, Sveriges Geologiska Undersökning och Trafikverket.

Beslut. I samband med att beslut fattas i ärendet kan tillsynsmyndigheten förelägga sökanden att istället för anmälan ansöka om tillstånd för vattenverksamheten, eller förelägga sökanden om försiktighets- eller kontrollåtgärder. Beslutet kan även innebära att verksamheten förbjuds.

Handläggningstid

Handläggningstiden för ett anmälningsärende som är komplett är åtta veckor.

Checklista för anmälan om vattenverksamhet

Anmälan

Eventuell miljökonsekvensbeskrivning (i vilket fall även samråd krävs)

Kartor

Ritning

Yttranden

Fotografier

3.6.2 Tillstånd för vattenverksamhet (markavvattning)

Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet prövas av mark- och miljödomstolen. Vissa ärenden om tillstånd till markavvattning prövas dock av länsstyrelsen. Regler om tillstånd för vattenverksamhet finns i 11, 21 och 22 kap. miljöbalken och i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. Det är endast länsstyrelsens tillståndsprövning som omfattas av förordningens handläggningsregler, tillstånd som prövas av domstol är således undantagna.

Ansökans innehåll

Ansökningsbrev. En ansökan i ett ansökningsmål ska vara skriftlig och ska anpassas till verksamhetens art och omfattning. Den ska innehålla följande:

- Ritningar och tekniska beskrivningar med uppgifter om förhållandena på platsen, produktionsmängd eller annan liknande uppgift samt användningen av råvaror, andra insatsvaror och ämnen liksom energianvändning.
- Uppgifter om utsläppskällor, art och mängd av förutsebara utsläpp samt förslag till de åtgärder som kan behövas dels för att förebygga uppkomsten av avfall, dels för förberedelse för återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning av det avfall som anläggningen ger upphov till.
- En miljökonsekvensbeskrivning (se nedan) när det krävs enligt 6 kap. miljöbalken och uppgift om det samråd som skett.
- Förslag till skyddsåtgärder eller andra försiktighetsmått samt de övriga uppgifter som behövs för att bedöma hur de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken följs.
- Förslag till övervakning och kontroll av verksamheten.
- I fråga om tillstånd att anlägga, driva eller ändra en verksamhet, en säkerhetsrapport i de fall det finns skyldighet att upprätta en sådan enligt lagen

om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

- En statusrapport när det krävs enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 10 kap. 21 § första stycket 5 p. i miljöbalken.
- En icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges ovan.

Miljökonsekvensbeskrivning. Se avsnitt 3.3.

Ritning och teknisk beskrivning. Här ska ingå den föreslagna platsens nuvarande förhållanden, ritningar och tekniska beskrivningar av processer. Även en beskrivning rörande reningsutrustningar, flöden, reningseffekter, utsläppsnivåer, vilka störningar som kommer att ske till omgivningen i form av t.ex. utsläpp till luft och vatten, buller och lukt ska ingå i den tekniska beskrivningen.

Ärendeprocess

Samråd. Innan ansökan lämnas in ska samråd hållas, se avsnitt 3.2.

Inlämning av ansökan. Ansökan lämnas in.

Granskning av ansökan. Myndigheten bedömer om ansökan är komplett innan den kungörs och skickas på remiss. Om ansökan inte är komplett kan den i regel kompletteras av sökanden.

Kungörelse, remiss och kommunicering. Ansökan kungörs i tidning. På så sätt får allmänheten möjlighet att yttra sig. Ansökan med bilagor skickas för remiss till berörda kommuner och länsstyrelser samt till ett antal myndigheter. Därutöver skickas kungörelsen till berörda sakägare.

Beslut. Ärendet slutbereds och beslut fattas.

Handläggningstid

Handläggningstiden från att ansökan anses vara komplett tills beslut fattas är för okomplicerade ärenden är cirka ett år, men för komplicerade ärenden kan krävas längre tid.

Checklista för tillstånd för vattenverksamhet

Samråd har genomförts med länsstyrelse

Ansökningsbrev

Miljökonsekvensbeskrivning

Ritning och teknisk beskrivning

3.7 Fornminnen

Fornlämningar är skyddade och den som vill rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning ska ansöka om tillstånd. Länsstyrelsen prövar ärendet och får lämna tillstånd till ingrepp endast om fornlämningen medför hinder eller olägenhet som inte står i rimligt förhållande till fornlämningens betydelse. Med andra ord får tillstånd endast ges om exploateringsintresset väsentligt väger över bevarandointresset.

Länsstyrelsen kan göra bedömningen att en större utredning behövs, de kan då fatta beslut om att en arkeologisk utredning ska genomföras. Det är lämpligt att redan i tidiga samråd lösa frågan om det behövs en särskild utredning. Se 2 kap. 11 § kulturmiljölagen (1988:950) för regler om arkeologisk utredning.

3.7.1 Tillstånd att ändra eller skada en fornlämning

Ansökan om tillstånd till ingrepp i fast fornlämning eller fornlämningsområde ska prövas av länsstyrelsen när samrådet har visat att det saknas lokaliseringsalternativ som undviker att fornlämningen berörs och sökanden ändå vill genomföra arbetsföretaget. En ansökan ska tydligt beskriva verksamhetens art och hur den berör fornlämningen. Länsstyrelsen får infordra de ytterligare uppgifter som behövs för prövningen. Regler om tillstånd finns i 2 kap. 12 § kulturmiljölagen.

Ansökans innehåll

Ansökningsblankett finns hos många länsstyrelser men den behöver normalt inte användas om samråd har genomförts med länsstyrelsen. I sådana fall kan den huvudsakliga ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen användas som underlag förutsatt att den på ett tillräckligt sätt tillräckligt beskriver omständigheterna för det aktuella området. Av materialet ska framgå varför en annan sträckning inte kan användas i vilket fall påverkan på fornlämningen skulle kunna undvikas helt. Ansökan måste tydligt ange vilket fornminne ansökan avser.

Kartor. Kartunderlag för det aktuella området.

Ärendeprocess

Beredning och beslut. Ärendet handläggs helt internt hos länsstyrelsen, detta innebär att det normalt inte sker någon remiss av ansökan. Länsstyrelsen kan begära komplettering om utredningen inte är tillräcklig.

Handläggningstid

I enkla ärendet kan beslut fattas inom sex veckor, i mer komplicerade fall kan det ta upp till sex månader. Om en arkeologisk utredning måste genomföras blir handläggningstiden längre.

Checklista för tillstånd att ändra eller skada en fornlämning

---

Ansökningsblankett

Kartor

3.8 Skyddade områden

I miljöbalkens sjunde kapitel finns regler om skydd av vissa områden. För vissa verksamheter kan det krävas dispens från reglerna. Bland annat kan det krävas dispens för åtgärder i vissa särskilt utpekade områden och tillstånd i andra områden.

Nationalparker enligt 7 kap. 2 § miljöbalken har ett särskilt starkt skydd. Enligt 4 § nationalparksförordningen (1987:938) får Naturvårdsverket meddela vissa föreskrifter om nationalpark, och enligt 5 § får länsstyrelsen meddela dispens från sådana föreskrifter.

3.8.1 Dispens från regler om kulturresevat

Ett område får av kommun eller länsstyrelse förklaras som kulturresevat i syfte att bevara värdefulla kulturpräglade landskap. Den som har skapat kulturresevatet får meddela dispens från föreskrifter som den har meddelat för resevatet, om det finns särskilda skäl. Se 7 kap. 9 och 7 §§ miljöbalken för regler om kulturresevat.

Ansökans innehåll

Karta. Karta över de anläggningar som kan påverka resevatet.

Information om åtgärden. Här ska i detalj beskrivas alla de åtgärder som kan påverka resevatet. Utöver den anläggning som ska byggas måste man redogöra för alla annan påverkan, exempelvis om fordon behöver köras i resevatet och om det ska ske någon röjning eller dylikt.

Redogörelse för alternativ. Av materialet ska framgå varför en annan sträckning inte kan användas i vilket fall påverkan på resevatet skulle kunna undvikas helt.

Ärendeprocess

Ärendet handläggs internt hos prövningsmyndigheten, detta innebär att det normalt inte sker någon remiss av ansökan. Myndigheten kan begära komplettering om utredningen inte är tillräcklig.

Handläggningstid

Vid större ingrepp är handläggningstiden upp till sex månader. Dispenser för mindre ingrepp kan handläggas snabbare.

Checklista för dispens från regler om kulturresevat

Karta

Information om åtgärden

Redogörelse för alternativ

3.8.2 Strandskyddsdispens

Ett strandskydd enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken upprättas för att trygga tillgång till strandskyddsområden genom allemansrätten och bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv. Strandskyddet är ett generellt skydd som gäller på ett liknande sätt inom hela landet. Strandskyddets omfattning varierar mellan 0–300 meter från strandlinjen både inåt land och ut i vattenområdet. I de flesta fall prövas strandskyddsdispenser av kommunen, men inom områden som är skyddat som nationalpark, naturresevat, kulturresevat, naturvårdsområde, naturminne, biotopskyddsområde, djur- och växtskyddsområde, Natura 2000-område eller landskapsbildsskydd är det länsstyrelsen som gör dispensprövningen.

För att strandsskyddsdispens ska kunna ges för någon form av de åtgärder som är förbjudna enligt 7 kap. 15 § miljöbalken, krävs särskilda skäl och att syftet med strandskyddet inte påverkas. Det sistnämnda betyder att djur- och växtlivet inte får påverkas på ett oacceptabelt sätt och allmänhetens tillgång till strandområden inte får försämrats.

Ansökans innehåll

Ansökningsbrev. Ansökan ska innehålla följande information:

- typ av åtgärd,
- beskrivning av åtgärden, exempelvis storlek, material, placering, behov att gräva och fylla ut,
- beskrivning av platsen, exempelvis nuvarande användning och existerande byggnader, samt
- de särskilda skäl som man åberopar för att man ska få strandskyddsdispens.

Situationsplan över åtgärden.

Karta. En översiktskarta.

Fotografier. Det kan vara lämpligt att också bifoga fotografier från platsen.

Miljökonsekvensbeskrivning. Miljökonsekvensbeskrivning behöver normalt inte upprättas endast för en ansökan om strandskyddsdispens. Det är dock möjligt att beskriva strandskyddsfrågan i en miljökonsekvensbeskrivning som upprättas för ett annat förfarande. Se avsnitt 3.3 för mer information om miljökonsekvensbeskrivningar.

Ärendeprocess

Inlämning och granskning av ansökan. Ansökan granskas av den som ska pröva ärendet.

Remittering. Remittering kan förekomma i vissa fall. I de fall remittering sker skickas handlingarna till berörda instanser. Det finns ingen bestämmelse som anger att också markägare behöver höras då de inte har någon besvärsmätt.

Beslut. Slutberedning och beslutsfattande avslutar handläggningen.

Handläggningstiden

Handläggningstiden är tio veckor från den dag då en fullständig ansökan inlämnats.

Checklista för strandskyddsdispens

Ansökningsbrev

Situationsplan

Fotografier

Eventuell miljökonsekvensbeskrivning (i vilket fall även samråd krävs)

3.8.3 Naturområdesskydd

I 7 kap. miljöbalken finns regler om ett antal skydd av vissa naturområden, ytterligare regler finns i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken. För vissa verksamheter som kan påverka sådana områden kan det krävas dispens eller tillstånd. I detta avsnitt redogörs för de dispenser och tillstånd som anges nedan.

Vissa områdesskydd gäller för särskilt utpekade områden. Ett område får av länsstyrelse eller kommun förklaras som naturreservat, naturminne eller vattenskyddsområde. Den som förklarar ett sådant områdesskydd ska också

meddela inskränkningar i rätten att använda området. Dispens från dessa inskränkningar meddelas av den som har skapat områdesskyddet.

Ett större område får förklaras som miljöskyddsområde, exempelvis med grund i att området är utsatt för föroreningar. Länsstyrelsen får meddela dispens från föreskrifter som har meddelats för ett miljöskyddsområde, om det finns särskilda skäl.

Biotopskyddsområde är en särskild kategori av områdesskydd som kan vara generellt eller särskilt utpekat. I förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken finns regler om generella biotopskydd för exempelvis alléer, odlingsrösen i jordbruksmark, åkerholmar med mera. Alla sådana områden utgör alltså biotopskyddsområde. Länsstyrelsen prövar frågor om dispens som avser sådana generella biotopskyddsområden. Skogsstyrelsen, länsstyrelsen eller en kommun får i det enskilda fallet besluta att ett visst område ska utgöra ett biotopskyddsområde. Ett sådant område blir då särskilt utpekat som biotopskyddsområde. Den som har bildat ett sådant biotopskyddsområde får meddela dispens för verksamheter inom området.

För en verksamhet eller åtgärd som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett så kallat Natura 2000-område krävs tillstånd från länsstyrelsen.

Ansökans innehåll

Ansökningsbrev. Ansökan ska vara skriftlig och bör innehålla följande uppgifter:

- teknikval,
- buller,
- schaktdjup eller anläggningarnas höjd,
- arbetsområdets utbredning, typ av maskiner och dess påverkan på marken,
- tid på året då anläggningsarbetet ska utföras, samt
- utsläpp.

Karta. Karta över verksamheten och nödvändiga åtgärder.

Miljökonsekvensbeskrivning. I fråga om områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken krävs inte alltid en miljökonsekvensbeskrivning. En sådan ska dock bifogas ansökan om det behövs i det enskilda fallet eller om den åtgärd som ansökan avser kan inverka negativt på ett Natura 2000-områdes bevarandestatus. Se mer om miljökonsekvensbeskrivningar i avsnitt 3.3.

Ärendeprocess

Samråd och miljökonsekvensbeskrivning. Om en miljökonsekvensbeskrivning krävs ska denna tas fram efter att samråd hållits. Även om det inte krävs någon miljökonsekvensbeskrivning och därtill hörande samråd enligt 6 kap. 4 § miljöbalken, kan det ändå krävas samråd enligt 12 kap. 6 §. Mer information om miljökonsekvensbeskrivningar och samråd finns i avsnitten 3.2 och 3.3.

Inlämning av ansökan. Ansökan lämnas in.

Kungörelse och utredning. Om en miljökonsekvensbeskrivning har upprättats och åtgärden eller verksamheten ska antas medföra betydande miljöpåverkan, ska

miljökonsekvensbeskrivningen kungöras. Även i annat fall ska ansökan kungöras, om ärendet är av stort allmänt intresse. Genom kungörelsen får allmänheten möjlighet att yttra sig. Under utredningen av ärendet sker ett internt samråd inom den prövande myndigheten och synpunkter kan tas in från berörda myndigheter och intressenter vid behov.

Beslut. I samband med slutberedning av ärendet fattas beslut i frågan.

Handläggningstid

Handläggningstiden från att ansökan anses vara komplett tills beslut fattas är för okomplicerade ärenden normalt cirka tre månader. För komplicerade ärenden kan det krävas längre tid.

Checklista för naturområdesskydd

Ansökningsbrev

Karta

Eventuell miljökonsekvensbeskrivning (i vilket fall även samråd krävs)

3.9 Artskydd

Enligt 4 – 9 §§ artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att skada, förstöra eller störa vissa djur- och växtarter, deras fortplantningsområden eller viloplatsar. I bilagor till förordningen finns listor över de arter som är skyddade.

3.9.1 Artskyddsdispens

För verksamheter som riskerar att bryta mot förbuden i artskyddsförordningen kan man, under vissa förutsättningar, få dispens enligt 14 – 15 §§ i förordningen. De viktigaste förutsättningarna för att en dispens ska kunna meddelas är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att dispensen inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd. Det är länsstyrelsen som prövar frågor om dispens.

Ansökans innehåll

Ansökningsbrev. Ansökningsbrev som förklarar att man ansöker om en dispens enligt artskyddsförordningen.

Utredning. Den utredning som behövs. Utredningen ska alltid ge svar på följande frågor:

- de skäl som gör att man behöver en dispens,
- varför man inte kan välja en annan plats, samt
- en noggrann beskrivning av hur åtgärden kan påverka arterna och deras livsmiljöer.

I övrigt bör utredningen bestå av minst följande delar:

- en beskrivning av den åtgärd verksamhetsutövaren önskar genomföra och varför den behöver utföras, det vill säga vilket syfte åtgärden har,
- vilka skyddade arter som finns i området,
- de skyddade arternas bevarandestatus,

- vilka förebyggande skyddsåtgärder som kan vidtas för att mildra effekten av åtgärden, samt
- redogörelse för om det finns andra alternativ att nå syftet som påverkar arten mindre.

Ärendeprocess

Granskning av ansökan. Ansökan granskas, kompletteringar kan behövas om brister finns eller behov av ytterligare utredning uppstår.

Eventuell remiss. Länsstyrelsen kan remittera ansökan vid behov. Exempel på remissinstanser är lokala föreningar och organisationer som kan ha detaljkunskap som kan behövas i utredningen. Allmänheten deltar generellt inte i remissförfarandet.

Slutberedning. Även här kan ansökan behöva kompletteras om behov har uppstått under exempelvis remitteringen.

Handläggningstid

Ärenden om artskyddsdispens kan vara av olika omfattning. En handläggningstid på två månader är rimlig om kompletteringar inte behövs.

Checklista för artskyddsdispens

Ansökningsbrev

Utredning

3.10 Hälsoskydd

Kommuner får meddela särskilda föreskrifter till skydd mot olägenhet för människors hälsa. Det kan bland annat avse skydd för ytvattentäkter. I sådana föreskrifter kan anges att verksamheter inte får bedrivas utan tillstånd från kommunen eller att verksamheten ska anmälas till kommunen.

Regler om kommuners möjlighet att meddela föreskrifter finns i 9 kap. 3 och 12 §§ miljöbalken och i 40 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. De föreskrifter som kommuner kan meddela kan variera mellan olika kommuner, information om föreskrifterna kan nås hos den enskilda kommunen.

3.10.1 Olägenhet för människors hälsa

Prövningen av ansökan om tillstånd, undantag och handläggning av anmälan enligt kommunens föreskrifter sker hos den kommunala nämnd som ansvarar för tillsyn enligt miljöbalken.

Ansökans innehåll

Ansökningsbrev. I ansökan ska anges en utförlig beskrivning av skälen för ansökan, vilken typ av störning det handlar om, tidpunkten, varaktighet m.m.

Karta. Det är lämpligt att precisera platsen på en karta.

Ritningar och teknisk beskrivning. De uppgifter, ritningar och tekniska beskrivningar som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna bedöma verksamheten eller åtgärdens art, omfattning och miljöeffekter bör bifogas.

Ärendeprocess

Anmälan eller ansökan. Ansökan granskas.

Remiss och kommunikering. I de fall då verksamheten kan komma att påverka närboende skickas ärendet på remiss till eventuella berörda samt instanser som då har möjlighet att lämna sina synpunkter kring anmälan till miljönämnden. Om många människor anses bli berörda kungörs också anmälan.

Utredning. Efter att miljöavdelningen gjort en bedömning gällande huruvida klagomålen kan innebära en risk för miljön eller risk för människors hälsa startas en utredning. Miljöavdelningen skickar ett brev till den verksamhetsutövare som ärendet gäller och informerar om ärendet. Verksamhetsutövaren har möjlighet att bemöta anmälan och lämna besked rörande en eventuell åtgärd. En kopia på svaret skickas till den som gjort anmälan.

Beslut. Miljöavdelningen gör en bedömning i ärendet och den som anmält olägenheten ges möjlighet till att lämna synpunkter. Delgivning av beslutet sker till berörda parter och de som har yttrat sig negativt kring ärendet. I de fall då anmälan kungjorts eller där flera berörda har haft synpunkter kungörs beslutet.

Handläggningstid

Det är svårt att ge en generell handläggningstid för dessa ärenden då reglerna kan se mycket olika ut hos olika kommuner. En rimlig handläggningstid är mellan sex och tolv månader.

Checklista för olägenhet för människors hälsa

Ansökningsbrev

Karta

Ritningar och teknisk beskrivning

3.11 Bygglov

Ett bygglov är ett tillstånd för att bygga nytt, bygga om, bygga till eller ändra användningen av en byggnad eller en anläggning. Bygglov handläggs av byggnadsnämnden i kommunen.

Bygglov inom detaljplan ska uppfylla villkoren i 9 kap. 30 § plan- och bygglagen (2010:900). Utanför detaljplanerat område gäller villkoren i 9 kap. 31 och 31b §§. Andra regler finns i plan- och byggförordningen (2011:338).

Ansökans innehåll

Ansökningsblankett. I blanketten ska redovisas bland annat följande uppgifter;

- fastighetens beteckning,
- byggherrens person- eller organisationsnummer,
- byggherrens namn och adress, samt

- när arbetena ska börja och underskrift.

Ritningar ska visa nya och befintliga marknivåer, visa tydligt hur mycket uppfyllnad eller schaktning som kommer göras, samt andra karakteristiska detaljer.

Situationsplan. Situationsplanen ska lämpligen ha skala 1:4000 och ska visa bland annat byggnationernas placering och mått, nya och befintliga marknivåer och det som i övrigt är karaktäristiskt för tomten. Inom ett detaljplanelagt område, samlad bebyggelse och områdesbestämmelser krävs att situationsplan ritas på en nybyggnadskarta både för nybyggnation och för tillbyggnad. Utanför detaljplanelagt område kan situationsplan ritas på en förrättningskarta eller grundkarta från lantmäteri.

Kontrollplan. Kontrollplan skickas vid enklare ärenden in tillsammans med ansökan. Om projektet är mer komplicerat lämnas kontrollplanen in i samband med det tekniska samrådet och en kontrollansvarig behövs. I en kontrollplan bestäms vilka kontroller som ska utföras för det specifika byggprojektet. Syftet med kontrollplanen är att den ska användas under hela produktionstiden som ett levande dokument tills dess att projektet är slutfört och avslutat. Ett annat syfte med dokumentet är att kvalitetssäkra byggnationerna och att se till så att samhällskrav uppfylls.

Ärendeprocess

Bygglövsprövning. Efter att ansökan kommit in till byggnadsnämnden görs en första granskning av ärendet för att avgöra om åtgärden i fråga faktiskt kräver ett bygglov. I detta skede kontrolleras också om ansökan är komplett och om ritningarna uppfyller den kvalitet som krävs. Om byggnadsnämnden anser att ansökan inte är komplett begär man en komplettering. När ansökan anses vara komplett skickas ett mottagningsbevis till sökande. Byggnadsnämnden är skyldig att höra kända och att den sökta åtgärden blir beskriven på ett riktigt sätt. Detta kan också ske genom kungörelse.

Tekniskt samråd. Det tekniska samrådet samlas tillsammans med byggnadsnämnden och går igenom den kontrollplan som byggnadsherrn har upprättat för att se om någon del behöver kompletteras med ytterligare kontrollpunkter. Om så inte är fallet fastställs bygglovets av byggnadsnämnden.

Startbesked. Innan byggnadsarbetet får starta måste man ha ett startbesked som byggnadsnämnden lämnar. Man får endast börja bygga det som man har fått lov för. Om byggnationen påbörjas utan att ett startbesked lämnats utdöms en sanktionsavgift. Det är tillåtet att börja bygga redan efter att startbeskedet utfärdas. Senast två år efter att startbeskedet lämnats är byggnationen tvungen att påbörjas och måste vara avslutat inom fem år.

Tillsyn. Byggnadsnämnden ska minst en gång under byggnadstiden göra en tillsyn på platsen.

Slutsamråd. När byggnationen är färdig hålls ett slutsamråd på platsen där kontrollansvariga går igenom att de krav som ställts i kontrollplanen.

Slutbesked. Ett slutbesked utfärdas efter att intyg och kontrollplan är inlämnade, därefter får byggnaden tas i bruk.

Handläggningstid

Ärenden om lov och förhandsbesked ska handläggas skyndsamt och beslut ska meddelas (bygglovet fastställs) inom tio veckor från det att den fullständiga ansökningsblanketten inkommit till byggnadsnämnden. Tiden får förlängas en gång med högst tio veckor.

Checklista för bygglov

Ansökningsblankett

Ritningar

Situationsplan

Kontrollplan

3.12 Beslut som är undantagna från handläggningsreglerna

Beslut som fattas av domstol är undantagna från handläggningsreglerna i infrastrukturförordningen. Detta innebär bland annat att de inte kan ingå i den samling beslut som utgör det övergripande beslutet, och att förordningens handläggningstider inte kan användas. Ansökan om dessa tillstånd lämnas in till respektive handläggande myndighet, inte till den behöriga myndigheten. I detta avsnitt redogörs för några sådana beslut som ändå kan behövas för flera typer av infrastruktur som förordningen tar sikte på. Dessutom redogörs för vissa andra beslut som ofta behövs för markåtkomst.

3.12.1 Markupplåtelse genom ledningsrätt

För att få använda mark för att bygga en ledning kan man ansöka om ledningsrätt, vilken ger en rätt för verksamheten att finnas på de berörda fastigheterna. Ledningsrätt kan användas när man ska bygga elektrisk starkströmsledning, ledning för fjärrvärme, olja, gas, koldioxid eller annan råvara eller produkt samt för transformatorer, pumpstationer och andra tillbehör. Ledningsrätt omfattar, enligt vad som bestäms vid förrättningen, befogenhet att inom fastigheten vidta de åtgärder som behövs för att dra fram och använda en ledning eller annan anordning. Ett av de vanligaste alternativen till att använda ledningsrätt är så kallat avtalsservitut. Ett avtalsservitut måste upprättas för varje berörd fastighet.

Fråga om ledningsrätt prövas vid förrättning. Ansökan sker hos Lantmäteriet, eller hos den kommunala lantmäterimyndigheten om det finns en sådan. Kommunal lantmäterimyndighet finns i cirka 20 kommuner. Man kan begära hos den lokala myndigheten att ärendet ska handläggas centralt av Lantmäteriet. Regler om ledningsrätt finns i ledningsrättslagen (1973:1144).

Ansökans innehåll

Ansökningsblankett. Här anges vissa grundläggande uppgifter. Blankett finns hos lantmäteriet.

Berörda fastigheter. Lista över de fastigheter som berörs av ledningsrätten.

Karta. Karta över sträckningen och tillhörande anläggningar. Av kartan måste tydligt framgå alla områden som ska omfattas av ledningsrätten.

Yrkanden. Sökanden måste meddela vilka bestämmelser som man anser ska gälla för den mark som upplåts. Här kan ingå de restriktioner som ska gälla för markägaren, exempelvis skogsgatans bredd, vad markägaren får och inte får göra i skogsgatan och rätten av avverka kanträd.

Markupplåtelseavtal. Om uppgörelse har träffats med markägare angående exempelvis ledningsrättens omfattning, villkor samt ersättningen ska detta bifogas.

Ärendeprocess

Granskning av ansökan. Ansökan granskas för att avgöra om ärendet är komplett. Eventuellt kan sökanden behöva komplettera ansökan.

Sammanträde. Om någon eller några markägare inte har skrivit på en uppgörelse om marktillträde kan de kallas till ett sammanträde hos Lantmäteriet. Sammanträde kan behövas även i andra fall, exempelvis om sökanden under handläggningen av ärendet ändrar sträckningen eller yrkanden. Sökanden kallas alltid till ett eventuellt sammanträde.

Beslut. Efter att all nödvändig kommunikering har genomförts ska myndigheten genomföra den avslutande handläggningen utifrån de uppgifter som finns i ärendet. Om det finns markägare som inte medger villkoren blir det en prövning om tvångsupplåtelse. Ledningsrätt kan då beviljas för sökanden mot markägarens vilja.

Handläggningstid

Handläggningstiden varierar beroende på ärendets komplexitet men beslut kan normalt fattas inom sex månader till ett år efter att en komplett ansökan har lämnats in.

Checklista för ansökan om ledningsrätt

Ansökningsblankett

Berörda fastigheter

Karta

Markupplåtelseavtal

3.12.2 Tidig ledningsrättsförrättning

Ledningsrättsförrättning får som huvudregel inte påbörjas förrän koncession har meddelats. Ei kan dock enligt 17 § ledningsrättslagen medge att förrättning får påbörjas innan koncession har meddelats.

Ansökans innehåll

Ansökningsbrev skickas till Ei och ska redogöra för skälen till varför man behöver inleda förrättningen innan koncession har meddelats.

Ärendeprocess

Granskning av ansökan. Ansökan granskas för att avgöra om den är komplett.

Remiss. I vissa fall kan ansökan skickas på remiss till exempelvis berörda fastighetsägare.

Beslut. Ei fattar beslut i ärendet.

Handläggningstid

Beslut kan normalt fattas inom fyra månader från att ansökan har kommit in.

Checklista för ansökan om tidig ledningsrättsförrättning

Ansökningsbrev

3.12.3 Tillstånd för miljöfarlig verksamhet - tillståndsplikt A

Vissa ärenden om tillstånd för vissa slag av verksamheter och åtgärder ska prövas av mark- och miljödomstol i ett så kallat ansökningsmål. Dessa tillstånd betecknas tillståndsplikt A. Fler regler om tillstånd för miljöfarlig verksamhet finns i 9 kap. 6 §, 21 och 22 kap. miljöbalken, miljöprövningsförfordningen, förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och i lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar.

Ansökans innehåll

Ansökningsbrev. En ansökan i ett ansökningsmål ska vara skriftlig och ska anpassas till verksamhetens art och omfattning. Den ska innehålla följande:

- Ritningar och tekniska beskrivningar med uppgifter om förhållandena på platsen, produktionsmängd eller annan liknande uppgift samt användningen av råvaror, andra insatsvaror och ämnen liksom energianvändning.
- Uppgifter om utsläppskällor, art och mängd av förutsebara utsläpp samt förslag till de åtgärder som kan behövas dels för att förebygga uppkomsten av avfall, dels för förberedelse för återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning av det avfall som anläggningen ger upphov till.
- En miljökonsekvensbeskrivning (se nedan) när det krävs enligt 6 kap. miljöbalken och uppgift om det samråd som skett.
- Förslag till skyddsåtgärder eller andra försiktighetsmått samt de övriga uppgifter som behövs för att bedöma hur de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken följs.
- Förslag till övervakning och kontroll av verksamheten.
- I fråga om tillstånd att anlägga, driva eller ändra en verksamhet, en säkerhetsrapport i de fall det finns skyldighet att upprätta en sådan enligt lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.
- En statusrapport när det krävs enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 10 kap. 21 § första stycket 5 p. i miljöbalken.
- En icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges ovan.

Miljökonsekvensbeskrivning. Se avsnitt 3.3.

Ritning och teknisk beskrivning. Här ska ingå den föreslagna platsens nuvarande förhållanden, ritningar och tekniska beskrivningar av processer. Även en beskrivning rörande reningsutrustningar, flöden, reningseffekter, utsläppsnivåer,

vilka störningar som kommer att ske till omgivningen i form av t.ex. utsläpp till luft och vatten, buller och lukt ska ingå i den tekniska beskrivningen.

Ärendeprocess

Samråd. Innan ansökan lämnas in ska samråd hållas. Se mer om detta i avsnitt 3.2.

Inlämning av ansökan. Ansökan i ett ansökningsmål ska lämnas in till mark- och miljödomstol.

Kompletteringsrunda och granskning av ansökan. Domstolen kan skicka ansökan på en så kallad kompletteringsrunda där vissa myndigheter kan få möjlighet att yttra sig över ansökan och påtala behov av kompletteringar. Domstolen bedömer om ansökan är komplett innan den kungörs och skickas på remiss. Om ansökan inte är komplett kan den i regel kompletteras av sökanden.

Kungörelse, remiss och kommunicering. Ansökan kungörs genom annonser i tidningar. På så sätt får allmänheten möjlighet att yttra sig i ärendet. Ansökan med bilagor skickas för remiss till berörda kommuner och länsstyrelser samt till ett antal myndigheter. Därutöver skickas kungörelsen till berörda sakägare. Efter att yttranden har inkommit utreder domstolen ärendet genom en skriftlig kommunicering.

Huvudförhandling och syn. I ansökningsmål sker normalt en huvudförhandling och normalt hålls också syn på platsen där verksamheten ska bedrivas.

Beslut. Beslut ska fattas inom två månader från huvudförhandlingens avslutande.

Handläggningstid

Handläggningstiden från att ansökan anses vara komplett tills beslut fattas är för okomplicerade ärenden cirka ett år, men för komplicerade ärenden kan krävas längre tid.

Checklista för tillstånd för miljöfarlig verksamhet - tillståndsplikt A

Samråd har genomförts med länsstyrelse

Ansökningsbrev

Miljökonsekvensbeskrivning

Ritning och teknisk beskrivning

3.12.4 Tillstånd för vattenverksamhet

Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet prövas av mark- och miljödomstolen. Vissa ärenden om tillstånd till markavvattning prövas dock av länsstyrelsen. Regler om tillstånd för vattenverksamhet finns i 11, 21 och 22 kap. miljöbalken och i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. Ansökningar som ska prövas av domstol omfattas inte av förordningens handläggningsregler. Processen för ansökan hos domstol är snarlik den hos länsstyrelse, se avsnitt 3.6.2.

3.12.5 Planbesked och ändring av detaljplan och områdesbestämmelser

En ansökan om koncession eller miljöfarlig verksamhet får inte beviljas om verksamheten strider mot en detaljplan eller områdesbestämmelser, om det inte handlar enbart om små avvikelser, om syftet med planen eller bestämmelserna inte

motverkas. Det kan därför i vissa fall vara nödvändigt att ändra eller skapa en ny detaljplan eller områdesbestämmelser.

Detaljplaner och områdesbestämmelser är en del av kommunens planmonopol som innebär att kommunen bestämmer om markanvändningen i utpekade delar av kommunen. Det kan ibland krävas att en detaljplan för bebyggelse förändras eller bevaras. För områden som inte omfattas av detaljplan kan en ny plan skapas eller så finns möjligheten att anta områdesbestämmelser för begränsade områden av kommunen för att säkerställa att syftet med översiktsplanen uppnås. Det är kommunen som bestämmer om man vill skapa en ny eller ändra en befintlig detaljplan eller områdesbestämmelser. En intressent som är i behov av att plan eller bestämmelser justeras kan alltså inte själva ansöka om en ändring. Den som vill vidta en åtgärd som kan förutsätta att en detaljplan antas, ändras eller upphävs eller att områdesbestämmelser ändras eller upphävs kan däremot begära att kommunen i ett så kallat planbesked redovisar sin avsikt i frågan om att inleda en sådan planläggning. Ett planbesked innebär alltså att sökanden får veta om kommunen avser att inleda efterfrågat planarbete eller inte.

Om en plan eller bestämmelse behöver kompletteras eller ändras kan kommunen använda sig av så kallad ändring av detaljplan. Man kan då lägga till eller ta bort bestämmelser eller ge planen ett annat tillämpningsområde. Att ändra en detaljplan innebär ungefär samma process som att upprätta en ny. Vill man ändra en detaljplan är det dock endast detaljer som är förändringsbara, om man önskar att ändra syftet med detaljplanen måste en ny upprättas. För att kunna ändra en detaljplan måste det vara klarlagt att det går att göra en ändring vilket beror på omständigheterna och på den befintliga planens utformning.

Ett ärende om planbesked är avslutat när kommunen har meddelat sin avsikt. Om kommunen meddelar att man avser att vidta planåtgärder i enlighet med sökandens begäran måste man också i planbeskedet ange den tidpunkt då planläggningen enligt kommunens bedömning kommer att ha lett fram till ett slutligt beslut. På så sätt kan sökanden få en uppfattning om hur lång handläggningstiden blir i det enskilda fallet.

Regler om planbesked finns i 5 kap. 2–5 §§ plan- och bygglagen. Regler om ändring av detaljplan och områdesbestämmelser finns i 4 och 5 kap. plan- och bygglagen. I 6 kap. miljöbalken finns regler för miljökonsekvensbeskrivningar för detaljplaner.

Ansökans innehåll

Ansökningsbrev. En begäran om planbesked ska vara skriftlig och innehålla en beskrivning av det huvudsakliga ändamålet med den avsedda åtgärden. I en begäran om planbesked behandlas inte miljökonsekvenser.

Karta. En karta som visar det område som berörs.

Ärendeprocess

Ansökan. Ansökan om planbesked lämnas in till kommunen.

Beredning och beslut. Kommunen bereder ärendet om planbesked och beslutar i frågan. Ett beslut om planbesked måste fattas inom fyra månader från att ansökan

är komplett. Om kommunen och sökanden är överens kan man använda en längre handläggningstid. Av planbeskedet ska det framgå om kommunen avser att inleda en planläggning. Om kommunen avser att inleda en planläggning, ska kommunen i planbeskedet ange den tidpunkt då planläggningen enligt kommunens bedömning kommer att ha lett fram till ett slutligt beslut om att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller ändra eller upphäva områdesbestämmelser. Om kommunen inte avser att inleda en planläggning, ska kommunen i planbeskedet ange skälen för det.

Planförslag. Om en ändring av plan eller bestämmelse ska ske går kommunen vidare med att ta fram den nya planen eller bestämmelsen. Kommunen beslutar om att påbörja planarbetet och avgör samtidigt vilken planprocess som ska användas. Om det inte behövs ett så kallat program till detaljplan påbörjas arbetet direkt med ett förslag till detaljplan.

Behovsbedömning. En behovsbedömning görs för att avgöra om förslaget kan komma att påverka miljön så mycket att en miljöbedömning behöver genomföras.

Samråd. Kommunen ska samråda med lantmäteriet, länsstyrelsen och berörda kommuner. Kommunen ska också ge kända sakägare och andra berörda tillfälle till samråd. Bland de berörda ingår ofta markägare och i vissa fall andra berörda personer, men i allmänhet sker inte i detta läge samråd med allmänheten. Länsstyrelsen bevakar särskilt frågor om riksintressen, miljökvalitetsnormer, strandskydd, mellankommunala intressen, frågor som rör hälsa och säkerhet, olycksrisker, översvämning och erosion. Efter samrådet sammanställs synpunkterna i en samrådsredogörelse som också innehåller kommunens kommentarer om synpunkterna tillgodosetts eller inte, samt kommunens förslag med anledning av synpunkterna.

Granskning. Kommunen kungör sedan var förslaget finns för granskning och presenterar de planförslag som man avser att anta. På detta sätt ges allmänheten möjlighet att lämna synpunkter. Kända sakägare och övriga berörda får särskilt besked om var och när förslaget finns tillgängligt. Granskningstiden är minst tre veckor. Kommunen sammanställer och kommenterar alla skriftliga synpunkter som inkommit. Detta granskningsutlåtande ska också innehålla alla kommunens förslag med anledning av synpunkterna och det är av särskild vikt att det noteras vilka synpunkter som kommunen inte har valt att ta hänsyn till.

Antagande. Om kommunfullmäktige antar planen ska kommunen meddela bland andra länsstyrelsen, lantmäteriet och de berörda som inkommit med synpunkter som inte har tillgodosetts.

Handläggningstid

Handläggningstiden för ett planbesked är fyra månader om ingen annan överenskommelse om handläggningstid har gjorts. Handläggningstiden för planärendet, det vill säga ändringen av plan eller bestämmelse, skiljer sig mycket från fall till fall men kan typiskt vara mellan sex till tolv månader. Längre handläggningstider förekommer. Olika platser ser olika ut, vilket i vissa fall kan förlänga handläggningstiden. Ibland inkommer även många synpunkter vilket kräver längre utredningstid.

Checklista för planbesked

Ansökningsbrev

Karta

Kontaktuppgifter

Behöriga myndigheter enligt förordning (EU) 347/2013

Energimarknadsinspektionen	www.ei.se registrator@ei.se Tfn: 016-16 27 00
Regeringen, Miljö- och energidepartementet (energienheten)	www.regeringen.se m.registrator@regeringskansliet.se Tfn: 08-405 10 00

Myndigheter för prövning av tillståndsfrågor

Kommunerna	www.skl.se info@skl.se Tfn: 08-452 70 00
Lantmäteriet	www.lantmateriet.se kundcenter@lm.se Tfn: 0771-63 63 63
Länsstyrelserna	www.lansstyrelsen.se Tfn: 010-224 40 00
Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt	www.nackatingsratt.domstol.se nacka.tingsratt@dom.se Tfn: 08-561 656 00
Mark- och miljödomstolen vid Umeå tingsrätt	www.umeatingsratt.domstol.se umea.tingsratt@dom.se Tfn: 090-17 21 00
Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt	www.vanersborgstingsratt.domstol.se vanersborgs.tingsratt@dom.se Tfn: 0521-27 02 00
Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt	www.vaxjotingsratt.domstol.se vaxjo.tingsratt@dom.se Tfn: 0470-560 100
Mark- och miljödomstolen vid Östersunds tingsrätt	www.domstol.se mmd.ostersund@dom.se Tfn: 063-15 06 75 Tfn: 063-15 06 00
Skogsstyrelsen	www.skogsstyrelsen.se skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se Tfn: 036-35 93 00

Övriga myndigheter och organisationer

Bergsstaten	www.bergsstaten.se mineinspect@bergsstaten.se Tfn: 0920-23 79 00
-------------	--

Försvarsmakten	www.forsvarsmakten.se exp-hkv@mail.se Tfn: 08-788 75 00
Havs- och vattenmyndigheten	www.havochvatten.se havochvatten@havochvatten.se Tfn: 010-698 60 00
Lantbrukarnas riksförbund	www.lrf.se registrator@lrf.se Tfn: 0771-573 573
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	www.msb.se registrator@msb.se Tfn: 0771-240 240
Naturskyddsföreningen	www.naturskyddsforeningen.se remisser@naturskyddsforeningen.se Tfn: 08-702 65 00
Naturvårdsverket	www.naturvardsverket.se registrator@naturvardsverket.se Tfn: 010-698 10 00
Riksantikvarieämbetet	www.raa.se registrator@raa.se Tfn: 08-519 18 000
Sjöfartsverket	www.sjofartsverket.se sjofartsverket@sjofartsverket.se Tfn: 0771-63 00 00
Swedegas	www.swedegas.se 031-43 93 00
Svenska kraftnät	www.svk.se registrator@svk.se Tfn: 08-475 80 00
Sveriges geologiska undersökning	www.sgu.se sgu@sgu.se Tfn: 018-17 90 00
Trafikverket	www.trafikverket.se trafikverket@trafikverket.se Tfn: 0771-921 921

